

MKR-SAK 21/03: REFERATSAKER

- a) Referat fra møte i Teologisk Nemnd 17.-18.10. 2002
- b) Protokoll fra møte i Nemnd for økumenisk samarbeid og misjon (NØM) 22.-23.10.02
- c) Protokoll fra møte i prosjektkomiteen for KUI 18.11.02
- d) Referat fra møte i Samarbeidsråd for Menighet og Misjon 09.09.02 og 04.12.02
- e) Referat fra møte i LVFs Nasjonalkomite 03.12.02
- f) Referat fra møte i ressursgruppen for dialog mellom Romanifolkets Landsforening og Den norske kirke 06.12.02
- g) Protokoll fra møte i Nemnd for kvinner og likestillingsspørsmål 22.11. 2002
- h) Referat fra møte i Komiteen for internasjonale spørsmål (KISP) 16.-17.10.02
- i) Protokoll fra møte i Katolsk-luthersk samtalegruppe 12.11.02

Forslag til vedtak:

Referatsakene tas til orientering.

Referat frå møte i Teologisk Nemnd 17. – 18. oktober 2002

Tilstades: Jan-Olav Henriksen (leiar), Odd-Magne Bakke, Arve Brunvoll, Ernst Baasland, Elena Eika (18. oktober), Geir Hellemo, Ragnhild Jepsen (18. oktober), Marianne Bjelland Kartzow, Aud Tønnessen.

Forfall: Laila Riksaasen Dahl

Frå sekretariatet: Olav Fykse Tveit (17. oktober og sak 17/02), Vebjørn Horsfjord (17. oktober), Joar Haga (sekretær).

Særskild inviterte: Trond Bakkevig og Turid Karlsen Seim (sak 13/02)

TN-SAK 10/02

PROTOKOLL

Vedtak:

Protokollen vert godkjend

TN-SAK 11/02

REFERATSAKER

Vedtak:

Referata vert tekne til etterretning.

I samband med MKR-SAK 24/02 ynskjer Teologisk Nemnd å takka for det teologiske arbeidet som Nordisk-Tysk kyrkjekonvent har gjort til no i sitt virke. TN vil be dei norske konventsmedlemmene om å skriva ein kort rapport der dei gjer greie for hovudtrekk i dette arbeidet.

TN-SAK 12/02

RAPPORT/ORIENTERING

Vedtak:

TN takkar for rapportane og orienteringane. Dei vert tekne til orientering.

TN-SAK 13/02

SPECIAL COMMISSION OG KV

Saka vart lagt opp som eit ope miniseminar der eit av medlemma i Special Commission, prof. em. Anna Marie Aagaard hadde ei innleiing til samtale. Ho hadde skrive eit notat som ho nytta som utgangspunkt for innleiinga si. Dette notatet vert lagt ved protokollen.

Aagaard peika på at det vert forventa store endringar i korleis Verdskyrkjerådet er organisert på. Ein er avhengig av velvilje frå sekretariatet si side, særleg frå generalsekretæren, men så langt går signala eintydig i retning av vilje til endring. Endringsframlegga finn ein innanfor 4 hovudområde: Struktur for avgjerder (konsensus), bønreliv på KV-arrangement, kriterier for medlemskap og ekklesiologiske spørsmål.

Rapporten fører vidare tanken om KV som eit "ecumenical space" der kyrkjene sjølv vert agentar for det som skal skje i ramma av eit økumenisk fellesskap. Det er ikkje lenger tale om at eit byråkrati i Geneve skal drive den økumeniske prosessen framover, men dei ulike konstellasjonane som oppstår mellom kyrkjer som møtes i eit forum. Vona er at ein også skal "prøve" sin eigen sosial praksis i dette fellesskapet, utan at det er naudsynt med bindande vedtak om felles praksis.

I fylgje tradisjonell ortodoks forståing fell kyrkja saman med kyrkjestrukturen til den partikulære ortodokse kyrkja. Det tyder at alle andre kyrkjer ikkje er kyrkjer i streng forstand. Dåpsspørsmålet er det einaste som kan opna for ei graduering av kyrkjespørsmålet, meinte Aagaard, og viste mellom anna til skrifter av John H. Erickson, dekan ved St. Vladimir-fakultetet i New York.

§ 11 lister opp 4 hovudpunkt som peikar på oppgåver som Verdskyrkjerådet bør konsentrere seg om. Det mest oppsiktsvekkjande er kanskje ikkje innhaldet, men at det er den einaste positive vurderinga av arbeidet i KV. Aagaard meinte at ein her går lenger enn det som var mogleg når ein forfatta "Common Understanding of the WCC". Det som er skrive om konsensus er den praksis som § 11 foreslår. Dersom dette vert fulgt opp, vil det føre til at heile byråkratiet i Geneve vil verta bygd ned.

Mange har meint at dei demokratiske spelereglane som ein har overteke frå det politiske demokratiet har vore eit problem for Kristi etterfylgjing. Ein har utvikla majoritetsvoteringar som skapar taparar og vinnarar. Eit alternativ som ikkje er utvikla i rapporten, er ideen om KV som eit forum. Det kan hende at eit slikt konsept kan samle heile den kristne verda, inkludert Rom og pinsevevannane, fordi det ikkje har ordet "kyrkje" i namnet. Men å inkludere den katolske kyrkja i dette arbeidet kan også verte vanskeleg, ettersom dei ortodokse kyrkjene har eit djupt mindreverdskompleks i høve til Rom. Det siste er eit poeng ein vanskeleg kan overvurdere i den økumeniske samtalen.

Eit grunnleggjande problem som ikkje vart drøfta i arbeidet til kommisjonen var avstanden i synet på modernitet og dei ulike (og tildels manglande) erfaringane som kyrkjene har med dette. For brorparten av dei ortodokse kyrkjene – og difor også for dei teologiske hovudstraumane – er ein ukjend med dei djuptgripande konsekvensane moderniteten har brakt med seg til vestlege kyrkjer og teologar. Det vert endå vanskelegare i den protestantisk-ortodokse samtalen i og med at alle reformatoriske og post-reformatoriske kyrkjer har vore ein forlenga arm til moderniteten. Resultatet kjenner me jo på vår side: Ekstrem individualisme og marginalisering av vitnemålet åt kyrkja i samfunnet. Dei sokalla "Dülliken-rapportane" mellom tyske, protestantiske og ortodokse kyrkjer tek derimot denne problemstillinga opp på eit fruktbart vis.

Dersom ein legg til grunn at KV skal vere ei "profetisk røyst" har ein eit heilt anna utgangspunkt enn det spesialkommisjonen tilrår. Aagaard meinte at det rådde ein stor illusjon mellom mange sentrale personar i KV og Faith & Order om at ein hadde å gjere med eit felles ekklesiologisk subjekt som KV. På mange måtar er prosessen som er i gang no ei sunn justering og realitetsorientering av kor langt ein har kome i den økumeniske prosessen.

Noko av det mest interessante ekklesiologiske spørsmålet som vert reist etter framlegget om interkonfesjonell bøn Dersom all bøn er innbunden i ein ekklesiologisk struktur, slik ein argumenterer for i talen om konfesjonell bøn, er det ikkje då ein ekklesiologisk rest også i den interkonfesjonelle bøna?

Frå samtalen:

- Då Lima-liturgien vart feira på Faith and Order møtet i Stavanger i 1985, var det Den norske kyrkja som var vert. Ein kunne gjera dette sidan Den norske kyrkja har eit ope nattverdbord.
- Kven talar når Verdskyrkjerådet talar? Det må vera noko meir enn kun "ecumenical space" av kyrkjelege subjekt som er subjekt for denne talen.
- Noko av den kritikken som kjem fram i rapporten, bør også føre til ein kritisk sjølvrefleksjon omkring eigen praksis. Er det slik at me fritt kan plukke med oss element frå andre tradisjonar? Dette vert særskild tydeleg i den nye fascinasjonen for ikon.
- Dei "illusoriske" augneblinkane er viktige for framdrifta av den økumeniske rørsle. Difor er det viktig å spørje seg korleis ein skal få gjennomført interkonfesjonell bøn.
- Me manglar eit vokabular for det me gjer i interkonfesjonell bøn.
- KV var i si tid ein organisasjon der lekfolket spelte ei viktig rolle. Eit viktig moment i arbeidet framover vil vere korleis ein kan gjere lekfolket si rolle tydelegare.
- Det kan hende at det er ein illusjon å tru at me har avslørt illusjonen om eit felles subjekt, eit "me", i arbeidet til KV. Det er naudsynt med ein ny ekklesiologi som ikkje er denominasjonalistisk, men som er knytta til attersidige haldningar (mutual accountability). Fleire element er allereie tilstades i det arbeidet som KV (særleg Faith & Order) driv.
- Dersom Special Commission fråkjenner moderniteten all legitimitet, sit KV med eit svært problem.
- Kommunitarismeproblematikken er like så vidtfemnande som den vestlege modernitetsdiskursen.
- Det er grunn til å peike på at tilhøvet mellom dei ortodokse og KV har endra seg av andre grunnar enn teologiske og ekklesiologiske problem. Det politiske trykket frå kommunismen er slutt. Moderniteten vil kome til dei ortodokse landa uavhengig av kva KV gjer og ikkje gjer. Ethnos vert til demos der som her, og det stiller valget og den personlege fridomen i forgrunnen.
- Me må ikkje gje opp vår eigen inkluderande liturgiske praksis. Den norske kyrkja har ein tradisjon på å la seg berike av andre tradisjonar enn vår eigen.
- Vesten bør ikkje trekke dei ortodokse kyrkjene inn i den same sekulariseringsprosessen som me har vore i.
- Det er med ein viss ambivalens at ein som medlem av Den norske kyrkja les rapporten. På den eine sida øydelegg noko av det som vert sagt av dei ortodokse kyrkjene vår eiga forståing av kyrkjeleg identitet. På den andre sida er det styrkande for samtalen at dei ortodokse kyrkjene vert gjort myndige.

TN-SAK 14/02

BIBELBRUK OG POLITIKK I MIDTAUSTEN

Frå samtalen:

- Det er eit spørsmål om TN skal ta ei slik problemstilling opp til drøfting i det heile.
- Eit samarbeid med KISP ville vore ynskjeleg, sidan den komiteen har lang erfaring med å ha konkrete politiske problem føre. Saman kan me lage ei fråsegn om forsvarleg bibelbruk.
- Ein må passe seg slik at ein ikkje vert politisk naiv, men viser tydeleg kva rolle religionsspørsmålet spelar i politisk diskurs.
- Reint formelt får me ei svært open tinging frå Mellomkyrkjeleg Råd. Men sjølve spørsmålet er viktig sidan det finst eit svært undertrykk i saka som nokre bør handsame: Svært mange spør seg korleis ein skal tolke apokalyptikk og landløfter.
- Ein farbar veg er å trekke inn andre reflekterte tolkarar i drøftingar. Både innafør jødisk og palestinsk-kristen eksegese finn ein innsiktar som burde gjerast meir kjend i Noreg. Å kaste ljøs over ideologien til sjølvmondsbomberane kunne også vere til hjelp her. Spørsmålet er kva som er siktemålet.
- Problemet er at ein ikkje når særleg langt i den kommunikative prosessen. Men det er uansett viktig å adressera skriftreligionanes fare/urett og muligheit i tolkinga av gamle tekstar.
- Eit siktemål er å gje prester mot til å ta opp slike spørsmål ved å peike på hermeneutiske ressursar i arbeidet med desse problemstillingane.
- Det er eit metodisk ynskje for Mellomkyrkjeleg Råd at KISP og TN arbeider saman om denne saka.
- Dersom ein sender ut eit kvast innlegg i debatten vil ein halde fram i polemikk. Då er det betre med ein konferanse som fører til vektige, akademiske bidrag som ein kan trykke og gje ut.
- Er det mogleg å skipe til seminar eller konferanse i samarbeid med Presteforeininga, Diakonforbundet eller Kateketforeininga?
- Når det gjelder etisk forsvarleg bibelbruk er også Lærenemnda relevant.
- Det er stor skilnad på om ein skal drøfte Midtausten-strategien til Den norske kyrkja, religion og politikk i Midtausten eller bibelbruk og politikk i Midtausten.

Vedtak:

1. *Teologisk Nemnd skipar til eit seminar i forkant av neste møte saman med Komiteen for Internasjonale Spørsmål (KISP), 8. mai kl. 1500.*
2. *Jan-Olav Henriksen og biskop Ernst Baasland vil innleie om tema.*
3. *Siktemålet for dette arbeidet er ein publikasjon om bruk og misbruk av Bibelen i Midtausten-politikken.*

TN-SAK 15/02

DEI ØKUMENISKE ORGANISASJONANE

Vedtak:

Saka vert teken til orientering.

TN-SAK 16/02

STUDIEDOKUMENTET TIL KEK

Vedtak:

Teologisk Nemnd ber sekretariatet om å senda svaret på studiedokumentet til KEK som det no føreligg.

TN-SAK 17/02

SPØRSMÅL OM FLEIRE OPPÅVER FOR TN

Vedtak:

1. Teologisk Nemnd vil presisere at ein fyrst og framst forstår seg sjølv som ei fagnemnd med ei bestemt metodisk tilnærming: Ein går i djupna på nokre utvalde spørsmål.
2. TN seier seg viljug til å arbeide med religionsteologi og misjonsteologi der det er naturleg. Det er ein forutsetnad at ein får tilført fagleg personell på desse områda ved neste oppnemning.
3. TN vil arbeide vidare med tilhøvet til dei ortodokse kyrkjene, særskild med tanke på Barentssamarbeidet som Den norske kyrkja er involvert i.
4. TN ynskjer også å fylgje opp Europa-saka som vert lagt fram for Kyrkjemøtet no i år.
5. TN vil arbeide vidare med korleis ein prioriterer dei ulike oppgåvene. Det er viktig med eit nærare samarbeid med Mellomkyrkjeleg Råd for å meisle ut ein fruktbar strategi for nemnda sitt arbeid framover.

TN-SAK 18/02

UTVIDING AV FUNKSJONSTIDA TIL NEMNDA EIT ÅR

Vedtak:

Medlemmene i Teologisk Nemnd seier seg viljuge til å vere med i nemnda eit år ekstra, det vil seie til og med 2003.

Datoar for møter i 2003: 8. mai kl. 1500 – 9. mai kl. 1500
23. oktober kl. 1500 – 24. oktober kl. 1500



Protokoll fra møtet i Nemnd for Økumenisk Samarbeid og Misjon (NØM), 22. og 23. oktober 2002

Møtet ble holdt i Kirkens Hus, Oslo

Til stede: Jan Otto Eek, Ole Christian M Kvarme, Tore Laugerud (ikke sak 9/02 og 10/02), Torbjørn Lied, Gunhild Sivertsen Sørvig, Anne Beate Tjentland, Gerd Marie Ådna (leder)

Forfall: Ole Elias Holck, Astrid Sandsmark, Line Skum

Fra sekretariatet: Vebjørn L. Horsfjord, Olav Fykse Tveit (sak 12/02, 15/02 og 17/02),

Møtet ble åpnet med en andakt ledet av Gerd Marie Ådna

Den tillyste samtalen med Peri Rasolondraibe fra LVF ble avlyst på grunn av sykdomsforfall.

Sak NØM 09/02 GODKJENNING AV INNKALLING OG DAGSORDEN

Det ble påpekt at artikkelen av Saphinaz-Amal Naguib som var omtalt i innkallingen, manglet i sakspapirene.

Vedtak: Innkalling og dagsorden godkjennes

Sak NØM 10/02 PROTOKOLL FRA MØTET I NØM 8. OG 9. APRIL 2002

Protokollen var tidligere utsendt og godkjent.

Det ble påpekt at det er viktig å implementere vedtaket i sak NØM 06/02 om å formidle resultater av arbeidet med misjonsforståelsen på engelsk når dette arbeidet er slutført.

Sak NØM 11/02 PROTOKOLLER, REFERATER OG RAPPORTER

Protokoller, referater og rapporter ble gjennomgått og kommentert.

I tilknytning til referatene fra Samarbeidsrådet for Tros- og Livssynssamfunn (STL) redegjorde Gerd Marie Ådna og Vebjørn Horsfjord kort for arbeidet i rådet. Nemnda merket

seg blant annet at STL har fått en ekstrabevilgning som blant annet skal brukes til å fremme religionsdialog lokalt, og at initiativer som kan nyttiggjøre seg disse midlene er velkomne.

I forbindelse med referatene fra Samarbeidsrådet for Menighet og Misjon (SMM) gjorde Tore Laugerud kort rede for arbeidet i rådet, og svarte på spørsmål blant annet om eventuell utvidelse av rådet til å omfatte Misjonsalliansen og andre organisasjoner, om forholdet til NORME (sak SMM 17/02), og om prosjektet Menighet i Bevegelse. Det ble påpekt at sistnevnte prosjekt må være bevisst om bredden i misjonsengasjementet i menighetene, slik at også arbeid som ikke faller innenfor misjonsorganisasjonens virkeområde blir regnet med.

Tore Laugerud rapporterte også muntlig for LVFs europeiske konferanse i Riga 20. til 23. oktober med temaet "Being a communion in mission". Konferansen viste blant annet tydelig hvor ulik kontekst europeiske lutherske kirker lever i. Brobygging mellom øst og vest er et vesentlig anliggende i LVF. Det er påfallende at mens kirker øst i Europa ofte er program- og prosjektorientert med sterk virketrang, er kirkene i vest nå mer skeptisk til programmer og mer fokusert på relasjonsutvikling.

Vedtak: Protokoller, referater og rapporter tas til orientering.

Sak NØM 12/02 KEKS GENERALFORSAMLING OG FORBEREDELSENE TIL DENNE

Olav Fykse Tveit orienterte om forberedelsene til KEKs generalforsamling i Trondheim 26. juni til 2. juli 2003.

Forberedelsesarbeidet i Norge legger nå vekt på at norske kirkeledere – i vide forstand – må oppmuntres til å komme til Trondheim. Det brede engasjementet må springe ut av dette. Det arbeides utfra at MKRs AU og nemndlederne inviteres til å delta under hele eller deler av møtet.

Et besøksprogram (pre- and post assembly visits) er også et viktig element i den norske forberedelsen. Det arbeides med å lage et ensartet besøksopplegg som kan gjennomføres på mange ulike steder.

Nemnda samtalte om planene slik de ble lagt fram, og la blant annet vekt på følgende: Det er viktig at det blir gjort nytte av den kompetansen som finnes i nemnder og råd, og blant folk med internasjonale økumeniske erfaringer. Så langt har dette tilsynelatende skjedd i for liten grad. Det er viktig at informasjon om generalforsamlingen og om prosjekter for å øke engasjementet i Norge, kommer ut så snart som overhodet mulig. For mange vil det være nyttig med en oversikt over hvilke kirker som er representert, slik at man snarest mulig kan legge opp program sammen med europeiske partnere.

Nemnda var samstemt i oppfatningen av generalforsamlingen som en unik mulighet for å formidle økumenisk engasjement i Norge på alle nivåer. Temaet, "Jesus Christ heals and reconciles. Our witness in Europe" er høyst relevant for norsk kirkeliv, og nemnda ser fram til generalforsamlingen med stor forventning.

Sak NØM 13/02 LVFS ARBEID MED REVIDERT MISJONSDOKUMENT

Saken utgikk i det Peri Rasolondraibe hadde fått sykdomsforfall.

Sak NØM 14/02 NØMS ARBEID MED MISJONSFORSTÅELEN

Nemnda samtalte grundig om det foreliggende utkastet til misjonsdokument, og om prosedyren for det videre arbeidet. Det var samstemmighet om at det er gjort et solid arbeid med dokumentet, og at det er viktig at kirken får nytte godt av det arbeidet som er gjort. Samtidig kom det enkelte innvendinger og spørsmål, både knyttet til innhold og form. Det er behov for å arbeide videre med dokumentet, men det skal ikke gjøres radikale forandringer. Det ble gitt uttrykk for at dokumentet ikke trenger å være "dogmatisk fullstendig". Som et studieopplegg skal dokumentet provosere til samtale. Det ble også understreket at nemnda når arbeidet er gjort må legge den videre bruken over i andres hender.

Vedtak:

- (1) *Nemnda takker for det arbeidet som er gjort med misjonsdokumentet så langt.*
- (2) *Gerd Marie Ådna og Anne Beate Tjentland oppnevnes som redaksjonsgruppe og skal bearbeide dokumentet videre. Alle nemndmedlemmer sender snarest mulig innspill til Anne Beate (abt@mhs.no). Dette gjelder ikke minst de innspillene som ble presentert i møtet.*
- (3) *Etter bearbeiding i redaksjonsgruppa sendes dokumentet ut til alle medlemmene av nemnda for tilbakemelding.*
- (4) *Teksten ferdigstilles av AU på et møte i januar.*
- (5) *Når den endelige teksten foreligger, overlates det til sekretariatet og eventuelt Mellomkirkelig råd å forestå utgivelse etc.*

Sak NØM 15/02: OPPSUMMERING AV NØMS ARBEID OG VIDEREFØRING AV FAGFELTET

På bakgrunn av vedtaket i Mellomkirkelig råd om å nedlegge nemnda fra og med 1. januar 2003 samtalte nemnda om erfaringene fra arbeidet og om hvordan fagfeltet best kan ivaretas i framtiden.

Det var alminnelig tilslutning i nemnda til de vurderingene som kommer til uttrykk i saksdokumentene til og vedtakene i Mellomkirkelig råds møte i september. I samtalen ble blant annet følgende trukket fram:

- (1) *Nemndas arbeid med misjonsforståelsen har vært viktig. Sluttproduktet har stor verdi, men også prosessen, med samtaler med en rekke misjons- og diakoniledere, må tillegges betydelig egenverdi. Dette har vært nemndas viktigste oppgave de siste årene.*
- (2) *Nemnda har brakt sammen folk fra ulike bakgrunn. Det er en gjennomgående oppfatning at arbeidet i nemnda har vært utviklende for medlemmene.*
- (3) *Det er viktig at Mellomkirkelig råd og andre evner å nyttiggjøre seg den kompetansen som er opparbeidet i nemnda. Dette gjelder ikke bare i framtidig arbeid i råd og nemnder, men også i formidling av økumenisk engasjement.*
- (4) *Det vil være tjenlig for Mellomkirkelig råds arbeid om man kan benytte den kompetansen som tidligere misjonærer besitter, slik NØM i noen grad har gjort.*
- (5) *Det er av avgjørende betydning at Mellomkirkelig råd tar vare på den totaltilnærmingen til misjon som nemnda har stått for. Denne er mer omfattende enn den mer fokuserte og*

organisasjonsorienterte tilnærmingen i SMM. Dette gjelder internasjonale kirkeøkumeniske perspektiver så vel som ulike former for vennskapsarbeid og bilaterale initiativer på menighetsplan. Det er en fare for at bredden og sammenhengen kan gå tapt i den modellen for videreføring av arbeidet som er skissert.

- (6) Det er viktig at Teologisk Nemnd følger opp oppdraget fra Mellomkirkelig råd med å arbeide med religionsteologi og missiologi, og arbeider grundig med disse fagfeltene.
- (7) Forslaget som er presentert tidligere om å gjøre misjon til hovedsak på et Kirkemøte bør følges opp.
- (8) Mellomkirkelig råd må sette av tilstrekkelig tid på sine møter til å behandle de protokoller, referater og rapporter som fram til nå har kommet på NØMs bord, slik at det blir gitt relevante tilbakemeldinger om det arbeidet som gjøres i de berørte råd og utvalg.

Vedtak: Nemnda ber Mellomkirkelig råd og sekretariatet merke seg de synspunkter som kom fram i samtalen og legge disse til grunn i det videre arbeidet på saksfeltet.

Sak NØM 16/02 ORIENTERINGSSAKER

Det var ingen orienteringssaker som ikke allerede var berørt i sak NØM 10/02

Sak NØM 17/02 EVENTUELT

Mellomkirkelig råds generalsekretær takket på vegne av rådet medlemmene av NØM for den innsatsen de har lagt ned i arbeidet i nemnda i den perioden de har virket.

Vedlegg I:

Kort referat fra besøk i World Islamic Mission

Tirsdag kveld besøkte nemnda World Islamic Missions moské i Åkerbergveien i Oslo. Dette er foreløpig den eneste moskeen i Norge som er bygd til dette formålet. Moskeen har først og fremst medlemmer fra Pakistan, og prekenen holdes vanligvis på urdu. Den ene av de to imamene i moskeen, Syed Ikram Jilani, tok imot og foresto presentasjonen av moskeen.

Besøket begynte med en introduksjon til selve bygningen. Bygningen inneholder lokaler til Koran-skole for gutter og jenter i tillegg til bønnerommet og andre møtelokaler. Imamen ga en kortfattet presentasjon av islam som på noen punkter la vekt på folkelige tradisjoner.

Nemnda var informert om at spørsmål måtte leveres på forhånd. Det var sendt en liste med om lag ti spørsmål, og imamen besvarte disse relativt kortfattet. Deretter var det kveldsbønn som vi iakttok fra galleriet.

Etter kveldsbønnen ble det anledning til en lengre improvisert samtale med imamen, der han svarte på spørsmål både knyttet til organisasjon og trosutøvelse. I samtalen la han stor vekt på den tradisjonen som er felles for kristendom og islam, og på de felles interesser kristne og muslimer har i dagens samfunn. Han var opptatt av flere etiske spørsmål, blant annet tendensen til seksualisering av barndommen. Han la også vekt på den nye situasjonen for muslimer i Vesten etter terrorangrepet på New York og Washington, og på det han oppfatter som feilinformasjon om islam i mediene.



TIL KUIS PROSJEKTKOMITÉMEDLEMMER

| Dato | Vår ref. | Deres ref. | Deres dato |
|----------|--------------|------------|------------|
| 15.01.03 | 02/93-10 EST | | |

PROTOKOLL FRA PROSJEKTKOMITÉENS MØTE 18.NOVEMBER 2002

Tilstede: Inger Kjersti Lindvig, Anne Veiteberg, Heidi Aarvik(ikke på sak 33/2002, Knut Finquist, Dag Arne Roum, Kjetil Fretheim (KN), Dag Magnus Ringås (FGI/NFR) , Eimund Stangeland (referent)

Meldt forfall: Raag Rolfsen, Ivar Johannessen.

Dag Arne Roum åpnet møtet.

”Godt nytt” – en delerunde hvor vi kort delte med hverandre relevant nytt (ikke referatsak)

SAK 27/2002 Godkjenning av innkalling og dagsorden
Innkalling og dagsorden godkjent.

SAK 28/2002 Godkjenning av protokoll fra forrige prosjektkomitémøte 9.september
Protokoll/referat fra møtet i prosjektkomitéen 9.september godkjent.

SAK 29/2002 Orienteringssaker

- Det ble orientert om søknadsbehandlingen relatert til ny rammeavtale om informasjonsstøtte fra NORAD, samt rapport fra fagteamet som har vurdert søknadene. En vet foreløpig ikke det endelige vedtak fra NORAD om informasjonsstøtte, og ny rammeavtale er ennå ikke avsluttet fra NORADs side. Dette gjelder alle organisasjoner som har søkt informasjonsstøtte i henhold til rammeavtaleordningen.
- Eimund Stangeland orienterte om møtet initiert av Erling J. Pettersen der Estrid Hesselund ble orientert om KUIs nåværende arbeid. Til stede på møtet var Erling. J. Pettersen, Estrid Hesselund, Sindre Eide, Vebjørn L. Horsfjord, Raag Rolfsen og Eimund Stangeland. Det synes avklart at Estrid Hesselund kommer tilbake som KUIs daglige leder fra 1.september 2003. Eimund Stangeland har fått forlenget sitt vikariat i KUI frem til og med 31.august 2003.
- Invitasjon fra Frikirkelig studieforbund ang. et prosjekt med fokus på utvikling av tiltak for inkludering av minoritetsgrupper i lokalt studiearbeid. Invitasjonen ble vurdert som

mindre relevant for KUI, og en anbefaler istedenfor Inger Nesvåg i Oslo Bispedømme eller Kristent Interkulturelt Arbeid, KIA, som representanter for Den norske kirke inn i prosjektet.

- Vårt Lands nettsideredaktør, Jan Speed, har henvendt seg til KUI med en forespørsel om samarbeid knyttet til informasjonsformidling. Det skal være et uformelt møte om dette 19. november. Notat fra møtet foreligger som orientering i sak 3/2003 i innkallingen til prosjektkomitémøte 27. januar 2003
- Det ble etterlyst av prosjektkomitéens medlemmer en orientering om KUIs økonomistatus. Daglig leder orienterte om at en del utestående regninger som en har ventet på og det var derfor noe vanskelig å gi en tilstrekkelige redegjørelse på prosjektkomitémøtet. Det ble imidlertid gitt orientering om underforbruk, og at KUI mot slutten av 2002 har økonomiske midler igjen som bør brukes på gode tiltak, da det vil være uheldig å tilbakeføre en stor andel ubrukte midler.

SAK 30/2002 KUI prosjekter

KUIS 25 ÅRS JUBILEUM OG TURNÉ MED MUSIKERGJESTER FRA SØR-AFRIKA.
Rapporten om KUIs jubileumsarrangementer inkludert turné med musikergjester fra Sør-Afrika er valgt å ta inn i protokollen da dette ble gjennomgått på prosjektkomitémøtet.

Det store løftet for Kirkens U-landsinformasjon i 2002 har vært planlegging og markering av KUIs 25 års jubileum som i tillegg har vært KUIs særlige bidrag inn mot 50 års markeringen av norsk utviklingssamarbeid. Virksomhetsplanen 2002 for Kirkens U-landsinformasjon la opp til en jubileumsmarkering med blant annet faglige seminarer, kulturarrangement, gudstjenesteverksted og gudstjeneste, samt en turné med inviterte musikere fra Sør. (jfr. virksomhetsplanen punkt 1.4 og 1.5.)

I tillegg valgte KUIs prosjektkomité, etter anbefaling fra sekretariatet, å innlemme punkt 1.6 i virksomhetsplanen (2002) som omhandler videreutvikling av materiell fra Sør-Afrika, samt punkt 1.7 i virksomhetsplanen (2002) som omhandler kulturprogrammer for kirkelige arrangementer, som en del av tiltakene knyttet opp til KUIs jubileumsmarkeringer.

I en tidlig fase i planleggingsprosessen ble det valgt å legge deler av KUIs jubileumsmarkering til en større nasjonal kirkekonferanse, KIRKE 2002, 10-13. oktober som Kirkerådet for Den norske kirke og Kirkens Arbeidsgiverorganisasjon stod bak i samarbeid med Exporamasenteret på Hellerudsletta utenfor Oslo. Kirkekonferansens tema "Levende steiner – lokal kirke i globalt fellesskap" ble særlig synliggjort ved KUIs seminarer, kulturarrangement og gudstjeneste.

Det ble videre avklart at jubileumsmarkeringen skulle ha et utadrettet siktepunkt, dvs. vise noe av den virksomhet og rolle Kirkens U-landsinformasjon ønsker å bidra med i opplysningsarbeidet om nord/sør- og utviklingsspørsmål rettet mot Den norske kirkes medlemmer som er KUIs målgruppe.

Å synliggjøre kulturrikdommen i kirkelig sang og musikk fra Sør er en av KUIs satsingsområder, og dette var et hovedfokus i KUIs jubileumsmarkering. Sang og musikk er en betydningsfull del av folks liv og fellesskap i Sør. Musikk og sang er et viktig kommunikasjonsmiddel i mange kirker og lokalsamfunn i Sør.

En rekke sanger fra det kirkelige miljø i Sør er blitt transkribert, oversatt, bearbeidet og utgitt av Kirkens U-landsinformasjon i samarbeid med andre organisasjoner og forlag. Det er fortiden er behov for økt markedsføring av dette sangmateriellet for ulike kor i lokalmenigheter i Norge. KUI benyttet jubileumsmarkeringen til å synliggjøre deler av

dette sang- og musikkmateriellet gjennom festforestilling og gjennom korsamarbeid og turné med et inviterte musikere fra Sør-Afrika.

Kirkens U-landsinformasjon inviterte et 4 manns marimbaorkester fra Sør-Afrika tilknyttet Institute for the Study of the Bible, ISB og Worker Ministry, School of Theology ved Universitetet i Natal, Pietermaritzburg i Sør-Afrika. ISB og Worker Ministry er en av Kirkens Nødhjelps samarbeidspartnere i Sør-Afrika, og organisasjonen driver et utadrettet diakonalt arbeid hvor musikk, sang og marimbainstrumenter brukes i opplysnings- og menneskerettighetsarbeid, særlig i møte med arbeidsledighetsproblematikk og HIV/AIDS-epidemien. I Sør-Afrika er svært mange unge i en situasjon der arbeidsledighet og HIV/AIDS-epidemien preger deres liv og fellesskap. I denne situasjonen brukes sang og musikk aktivt i opplysningsarbeidet og som en del av det diakonale arbeid.

I tillegg til marimbaorkesteret inviterte Kirkens U-landsinformasjon en solosanger tilknyttet KFUM i Cape Town, som tidligere har vært i Norge i et musikkamarbeid mellom Rønningen Folkehøgskole og KFUM-Cape Town. Musikkamarbeidet har resultert i en produksjon av "Brødet" et notehefte og innøvingsCD med sanger fra Afrika som er bearbeidet og gjort tilgjengelig for norske kor i samarbeid med Kulturkammeret og med støtte fra NORAD gjennom KUI.

Følgende program ble gjennomført.

| Dager | Beskrivelse av gjennomført programtiltak | Kort Vurdering |
|-------------------|--|---|
| Fredag 4.okt. | Gjester fra Sør-Afrika ankom Oslo Gardermoen og ble innlosjert på Rønningen Folkehøgskole. | Rønningen Folkehøgskole er et godt egnet sted for unge gjester fra Sør, da skolen har et bredt internasjonalt tilbud og elevmiljø. Meget godt samarbeid med Rønningen Folkehøgskole om KUIs gjester fra Sør-Afrika. |
| Lørdag 5 okt. | På Rønningen for intro. og øvelse. | |
| Søndag 6.okt. | Deltakelse på gudstjeneste i Østre Frikirke og suppestasjon for rusmisbrukere (Kameratklubben) | Gjestene ble svært godt mottatt av menigheten, og spilte under gudstjenesten sammen med menighetens egne musikk- og sangkrefter. Menigheten satte stor pris på musikkinnslagene og besøket. Gjestene ble så introdusert til deler av den norske sosiale "fattigdomsvirkeligheten". |
| Mandag 7.okt. | Introduisering til elever og ansatte ved Rønningen Folkehøgskole. Øving med i Høvik og Bryn kirkekor på kvelden. | Samarbeid mellom musikergjestene fra Sør-Afrika og norske kor skapte engasjement for afrikansk sang- og musikk blant kormedlemmene. |
| Tirsdag 8.okt. | Øving på Rønningen med elever. | |
| Onsdag 9.okt. | Øving på Rønningen med elever. Deltakelse på undervisningstime på global linje på Rønningen | Elever på Rønningen Folkehøgskole kommer fra hele landet, og elevenes møte med gjestene fra Sør-Afrika synes å ha skapt engasjement blant elevene for Afrika og Sør-Afrika spesielt. En gruppe elever fra Rønningen reiste i etterkant på studietur til Sør-Afrika. De fikk før de dro, god forhåndskjennskap gjennom informasjon fra |

| | | |
|-----------------------------------|--|--|
| Onsdag 9.oktober | Øving med koret Inkululeko kl.18.30 | KUIs gjester. Møtet mellom gjestene og det norske afrikakortet "Inkululeko" skapte begeistring både for kor og gjester. |
| Torsdag 10.okt | Øving på Rønningen med elever | |
| Fredag 11.okt. | KUI ansvarlig for freds- og forsoningsseminar på konferansen KIRKE 2002. Innlegg ved gjest fra Rwanda, fra det tverrkulturelt arbeid i Holmlia menighet i etterkant av Benjamin drapet, samt et innlegg fra Kirkelig Ressurscenter mot vold og overgrep. | KUI ansvarlig arrangør for seminaret på KIRKE 2002 konferansen. Gjester fra Sør-Afrika deltok med musikkinnslag og faglige bidrag. Seminarets hovedinnlegg var ved leder av et traumasenter i Rwanda som er en av Kirkens Nødhjelps partnere. Om lag 60 seminardeltakere. Deltakerne synes seminaret hadde relevans og de var godt fornøyd i følge evalueringen fra KIRKE 2002. |
| Fredag 11.oktober kl. 19.30 | KUIs kulturelle festforestilling i Tøyenkirken på kvelden Fremføring av "Brødet", et afrikansk sang- og musikk stykke, produsert av Kulturkammeret i samarbeid med KUI og med støtte fra NORAD. Stykke ble fremført av skolekoret på Rønningen sammen med marimbagrupper/KUIs gjester fra Sør-Afrika. Innslag ved den norskafricanske koret Inkululeko. Latin-Amerikanske innslag, fremføring av Misa Campesina, nicaraguansk bondemesse med norsk menighetskor og musikere fra Latin-Amerika. Verbale innslag/appeller ved Utviklingsminister Hilde Frafjord Johnson Generalsekretær Øyvind Dahl | Absolutt høydepunkt. Fullsatt lokale med ca. 300 mennesker. Det ble en allsidig og bred festforestilling med energisk musikk- og sang fra Afrika og Latin-Amerika. Bistandsminister Hilde Frafjord Johnson var tilstede under hele forestillingen og holdt appell. Spesielt en svært god musikk-og sangforestilling med gjester fra Sør-Afrika i samspill med skolekoret fra Rønningen på bakgrunn av sangmaterieellproduksjonen "Brødet" som er blitt til gjennom samarbeid med KUI og Kulturkammeret med støtte fra NORAD. Festforestillingen sprenget tidsrammene, og den ble noe lang. Kunne med fordel vært kortet ned. |
| Lørdag 12.okt. | KUI deltok aktivt på KIRKE 2002 med utstilling og gudstjenesteverksted/seminar med gudstjenestematerieell fra Sør. Gudstjenesteverkstedet ledet av Sindre Eide på oppdrag fra KUI | KUI hadde utstillingsstand på KIRKE 2002-konferansen med sitt ressursmaterieell. Problemer med bemanning av standen ettersom det var få menneskelige ressurser i KUI å spille på. Om lag 30 seminardeltakere på gudstjenesteverkstedet. Seminardeltakerne godt til svært tilfreds med utbytte av seminaret i følge evalueringen av konferansen KIRKE 2002 |
| Lørdag | Korsveisamling på kvelden. | God deltakelse på arrangementet (ca. 70 |

| | | |
|---|---|--|
| 12.oktober kl. 19.00 Fortsettelse fra side 4 | Gjester fra Sør-Afrika deltok med musikkinnslag på et kveldsarrangement med tema "forbruk og rettferd" i regi av Korsveibevegelsen og KUI. | personer). |
| Søndag 13.okt | Jubilumsgudstjeneste i Oslo Domkirke Korinnslag med krefter fra Koret "Stemmer", det norskafricanske koret "Inkululeko" og medlemmer av Oslo Domkor. Musikere fra Sør-Afrika (marimbagrupperen) og Latin-Amerika (gruppen INTI) | KUI ansvarlig for gudstjenesten i samarbeid med Oslo Domkirke. KUIs valgte leder la opp gudstjenesten i samarbeid med domprost og Kulturkammeret. Musikk-og sang fra Afrika og Latin-Amerika preget gudstjenesten og en nærmest fullsatt domkirke satte pris på gudstjenestens globale preg. |
| Mandag 14.okt | Åpen dag/Fridag for gjestene. | |
| Tirsdag 15.okt | Deltakelse på Diakonhjemmets internasjonale fagdag. KUIs gjester fra Sør-Afrika deltok med musikkinnslag på Diakonhjemmets internasjonale fagdag for studenter og ansatte, ca.500 tilstede. På kvelden deltok på en inspirasjonssamling for kirkelige medarbeider i Sofienmyr kirke, Kolbotn, i regi av Kirkens Nødhjelp. KUIs gjester deltok med musikkinnslag på en kveldssamling for kirkelige medarbeidere. Samlingen var et samarbeid med Kirkens Nødhjelps tverrkirkelige nettverk. | Gjestene/marimbagrupperens opptreden på Diakonhjemmet kunne med fordel på forhånd vært bedre planlagt fra arrangørens side i samarbeid med KUI. Svært få tilstede på kveldssamlingen, men de som var tilstede, ble tydelig inspirert av møtet med gjestene fra Sør-Afrika og Rwanda. |
| Onsdag 16.okt. | Fridag for KUIs gjester på formiddagen. På kvelden deltok på Kirkens Nødhjelps inspirasjonssamling i Lillestrøm kirke Samlingen var et samarbeid med Kirkens Nødhjelps tverrkirkelige nettverk. | KUIs gjester deltok med musikkinnslag på en kveldssamling for kirkelige medarbeidere i Lillestrøm-området. Oppmøtet av tilhørere som forventet (ca. 20-30 personer). Tydelig at innslagene med gjestene fra Afrika kommuniserte. |
| Torsdag 17.okt | Deltakelse på åpningen av Diakonforbundets generalforsamling, Voksenåsen i Oslo KUIs gjester fra Sør-Afrika deltok med musikkinnslag på åpningen av Diakonforbundets generalforsamling med 70 diakoner fra hele landet. | Diakonforbundets generalsekretær skrev blant annet følgende i sin oppsummering av generalforsamlingen: "Et marimbaorkester fra Sør-Afrika var med ved åpningen. De ga oss flott påminnelse om at vi er en del av en verdensvid kirke, at vi også må ha med det globale perspektiv." (Diakonos nr. 11-2002) |

| | | |
|------------------------------------|---|--|
| Torsdag 17.oktober kl. 18.30 | Deltakelse på kulturkveld for brukere av Kirkens Bymisjonssenteret, Tøyenkirka, | KUIs gjester fra Sør-Afrika deltok med sin marimbamusikk for en håndfull brukere ved Kirkens Bymisjonssenteret, Tøyenkirka. Få tilhørere men god stemning. |
| Fredag 18.okt. | Dagsbesøk til Telemark og Sauherad menighet i Gvarv. Deltakelse på ungdomsgudstjeneste i Sauherad kirke. | Gjestene fra Sør-Afrika deltok sammen med ungdommer fra Sauherad menighet på en ungdomsgudstjeneste/konfirmantgudstjeneste. Kirken var fylt til randen med ungdommer og deres foreldre, og det var et energisk samspill mellom lokale musikkrefter og gjestene/marimaorkesteret fra Sør-Afrika. |
| Lørdag 19.okt | Gudstjenesteverksted for kor- og korledere i Høvik kirke med seminarholder Sindre Eide og marimbaorkesteret fra Sør-Afrika. Deltakelse av marimbaorkesteret på ung messe/konsert for ungdommer/konfirmanter i Slemmestad kirke på kvelden. | Tre kirkekor tilstede pluss noen korledere. Presentasjon av sanger fra Sør til korbruk og gudstjenester. Blant annet fokus på korheftet "Sannheten skal gjøre dere fri" utgitt av KUI og Norges Kristne Råd med støtte fra NORAD. Bra deltakelse og engasjement fra kirkekorene. Absolutt et annet høydepunkt for gjestene fra Sør-Afrika og ungdommene som var tilstede under konserten. Musikk og sang på tvers av kulturer kommuniserer svært godt, og denne konserten ble et tydelig eksempel på dette. |
| Søndag 20.okt. | Deltakelse og korsamarbeid på gudstjeneste/afrikansk messe i Bryn kirke kl. 11.00 og i Høvik kirke kl. 19.00 Fremføring av kor- og gudstjenstematerialet "Sannheten skal gjøre dere fri", produsert av KUI med NORADstøtte. | Gjestene fra Sør-Afrika (marimaorkesteret) deltok sammen med to norske kirkekor (Høvik kirkekor og Bryn kirke- og mottetkor) om afrikansk messe. Et berikende og fruktbart samarbeid om felles sang- og musikkformidling. Dette er noe som i større grad bør utvikles videre i arbeidet med gudstjeneste- og kulturformidling fra Sør. |
| Mandag 21.okt. | Deltakelse på Bistandsnemdas fagseminar, hele dagen KUIs gjester fra Sør-Afrika deltok med musikkinnslag og faglige innspill på Bistandsnemdas fagseminar | Et engasjerende og deltakende fagseminar med fokus på lokalsamfunnet i møte med HIV/AIDS-epidemien. Faglige innspill fra internasjonale gjester. Berikende for KUIs gjester, samtidig som de også gav berikelse til seminardeltakerne i form av musikkinnslag og faglige innspill. |
| Tirsdag 22.okt | Deltakelse på Bistandsnemdas seminar på formiddagen med blant annet utviklingsministeren som foredragsholder. Deltakelse på inspirasjonssamling i Mysen Metodistkirke for det tverrkirkelige nettverk i Østfold. | Berikende for gjestene fra Sør-Afrika. Samlingen var et samarbeid med Kirkens Nødhjelps tverrkirkelige nettverk. God deltakelse og KUIs gjester fra Sør-Afrika formidlet sang- og musikk fra Afrika. |

| | | |
|-------------------|--|---|
| Onsdag 23.okt | Deltakelse i skoleprosjektet, GAIA arrangementet i Sandefjord. Dette er et av de største skolesamarbeidsprosjekt i Norge hvor barn og ungdom i Sandefjord distrikt medvirker i et gigant arrangement med fokus på miljø og bærekraftig utvikling. KUIs gjester fra Sør-Afrika deltok på en ungdomskonsert på GAIA arrangementet. | Marimbaorkesteret fra Sør-Afrika deltok under en ungdomskonsert og det var tydelig at marimbamusikken fra Afrika fenget ungdommene. Marimbaorkesteret fra Sør-Afrika var det eneste sørinnslaget på arrangementet, og arrangørene var tydelig takknemlig for tilstedeværelsen av gruppen fra Sør-Afrika. |
| Torsdag 24.okt | Deltakelse i skoleprosjektet, GAIA arrangementet i Sandefjord. Deltakelse på tverrkirkelig gudstjeneste/afrikansk messe i Tuft kirke, Hvitvingfoss, på kvelden, i samarbeid med lokalt kirkekor. Fremføring av den afrikanske messen "Sannheten skal gjøre dere fri" utgitt av blant annet KUI. | Marimbaorkesteret fra Sør-Afrika deltok med afrikansk sang- og musikk på et stort skolearrangement med nærmere 1000 elever tilstede. Stor stemning fra tilhørere for afrikansk marimbamusikk. Et berikende og fruktbart samarbeid om felles sang- og musikkformidling. Samarbeid mellom afrikanske musikere og norske kor er noe som i større grad bør utvikles videre i arbeidet med gudstjeneste- og kulturformidling fra Sør. |
| Fredag 25.okt. | Fridag | |
| Lørdag 26.okt | Deltakelse på kveldssamling i Sentrumsgruppa, Oslo KFUM | Gjestene fra Sør-Afrika deltok med marimbamusikk på et kveldsarrangement i Oslo KFUM. Tilhørerne satte pris på afrikansk marimbamusikk |
| Søndag 27.okt. | Avreise/retur til Sør-Afrika. | |
| | | |

OPPSUMMERING/KONKLUSJON

KUIs jubileumsmarkeringer og arrangementer i oktober måned 2002 med inviterte gjester fra Sør-Afrika, var både svært omfangsrikt og varierende. En har lyktes i å komme ut til mange med mye av det KUI ønsker å profilere i arbeidet for økt kirkelige engasjement om nord/sør- og utviklingsprosjekt. Ikke minst har en gjennom de ulike arrangementer i oktober tydeliggjort sang- og musikkens betydningsfulle rolle for folk i Sør i deres kampen for fred og rettferdighet. Sang og musikk kan også utgjøre en felles kommunikasjonsform på tvers av nord-sør barrierer, samtidig som opplevelse av fellesskap og nærhet til sangen og musikken forhåpentligvis også skaper engasjement i en felles kamp for fred og rettferdighet.

Samarbeidene mellom marimbaorkesteret fra Sør-Afrika og norske lokale menighetskor og tensingkor/ungdomskor om felles opptredener, er noe som merker seg ut som tydelige positive erfaringer. Det foreligger nå en god del sang- og musikkstoff fra Sør for norske kor som blant annet er utgitt av KUI, KN og andre. Bruk av dette materialet i samarbeid

mellom inviteret kirkemusikere fra Sør og norske lokale kor i menighetene er noe som bør videreutvikles. Her er det et potensiale som KUI i større grad bør utvikle videre.

Det omfangsrike programmet og de mange arrangementer for KUI i oktober ble en for stor belastning for KUIs sekretariat (daglig leder) og for gjestene fra Sør-Afrika. Det resulterte i at KUIs ansatt hadde et for stort overtidsbruk, og det ble et for tett pakket program for gjestene fra Sør-Afrika. De ble tydelig slitne av alt programmet.

Det vil være nødvendig for senere prosjekter å legge opp et mindre og mer fokusert program for inviterte gjester fra Sør med noen pusterom innimellom. Dernest vil det være helt nødvendig å knytte seg tettere opp til samarbeidspartnere i KUIs norske nettverk i planlegging og gjennomføring av slike prosjekter med gjester fra Sør. Det være seg samarbeidspartnere som lokalmenigheter, bispedømmer, Kirkens Nødhjelp, Delta Internasjonalt, Frikirkenes Globale Informasjon.

KUIs erfaringer fra jubileumsmarkeringene i oktober 2002 viser behov for økt kontakt og samarbeid med ressurspartnere i Sør, som for eksempel kirkelige sang- og musikkrefter fra Sør. Samtidig er det for KUI et tydelige behov for økt praktisk og forpliktende samarbeid med menigheter, organisasjoner/partnere i Norge om gjennomføring av større prosjekter.

STUDIEBOKPROSJEKTET "MENNESKER KJEMPER FOR LIVET".

Inger Kjersti Lindvig informerte om prosessen med utvikling av studieboken "Mennesker kjemper for livet". Viser her til referat for møtene i redaksjonskomitéen. Det ble etterlyst kvinnelige bidragsytere og bidragsytere fra Sør i utvikling av innholdet i studieboken.

MENNESKERETTIGHETSSØNDAGEN.

Det ble laget et enkelt gudstjenesteforslag for menneskerettighetssøndagen av Bjørg Sandkjær (vikar for internasjonal konsulent i Mellomkirkelig råd) på bakgrunn av det gudstjenestemateriellet som ble gitt ut i forbindelse med 50 års markeringen av menneskerettighetene i 1988.

Dette ble lagt ut på KUIs nettsider og markedsført med informasjonsannonser i de kirkelige dagsavisene Vårt Land og Dagen.

Menneskerettighetsutvalget under Mellomkirkelig Råd ønsker tettere samarbeid med KUI om publisering av aktuell informasjon om menneskerettigheter på KUIs nettsider.

VERDENS AIDS DAG 1. DESEMBER

Et omfattende gudstjenestemateriell med fokus på den globale HIV/AIDS-epidemi ble satt sammen av en arbeidsgruppe bestående av ressurspersoner i Kirkens Nødhjelp og KUI.

Gudstjenestemateriellet ble satt sammen til bruk i menigheter på Verdens AIDS dag 1. desember og i forbindelse med fastetiden 2003. En god del av gudstjenestemateriellet er hentet fra kirkelige partnere i Sør og det internasjonale kirkelige nettverket.

Gudstjenestemateriellet er lagt ut på KUIs nettsider med informasjon om de globale utfordringer i møte med HIV/AIDS. Gudstjenestemateriellet ble omtalt på redaktørplass i dagsavisen Vårt Land og KUIs profilering av Verdens AIDS dag fikk omtale i avisen Vårt Land 30. november, sammen med en egen informasjonsannonse i samme avis.

SAK 31/2002 Sør-evalueringen av RORGene. Oppfølging av prosessen. Møtets hovedsak.

Evalueringskonsulentene Stiaan van der Merwe og Naty Bernardino var tilstede under denne saken på prosjektkomitémøtet og informerte om prosessen og innholdet i evalueringen av RORG-nettverket og det informasjonsarbeid som drives av organisasjonen i RORG-nettverket.

På grunn av begrenset tid, så ble det i større grad en informasjonssak der evalueringskonsulentene informerte om prosessen så langt.

Innholdet i det evalueringskonsulentene informerte om er utførlig beskrevet i forslag til sluttrapport av evalueringen som nå foreligger. Denne sak vil bli ytterligere drøftet av prosjektkomiteén i 2003.

SAK 32/2002 Virksomhetsplan for 2003

Saken ble utsatt til første prosjektkomitémøte i 2003.

På bakgrunn av strategiplanen vil sekretariatet utforme et forslag til virksomhetsplan for 2003 som drøftes på første prosjektkomitémøte 2003.

Svar på søknad om fornyet rammeavtale om informasjonsstøtte fra NORAD er ennå ikke avklart, så KUI vet lite om den økonomiske rammen for sin virksomhet fra 2003.

SAK 33/2002 Søknader om prosjektstøtte.

Det var innkommet to søknader om prosjektstøtte som ble drøftet.

På bakgrunn av informasjonen om et underforbruk i forhold til budsjettet og på bakgrunn av at det ikke kunne gis en oppdatert økonomisk status over KUIs regnskap på møtet, så ble det vedtatt av prosjektkomiteén at daglig leder med prosjektkomiteéns AU gis fullmakt til å gå igjennom søknadene om prosjektstøtte for 2002 for å vurdere størrelse på stønadsbeløp. KUIs AU gikk igjennom søknadene noen dager etter prosjektkomiteéns møte og har gitt prosjektstøtte til følgende prosjekter i 2002.

- Den norske kirkes Kateketforeningen, informasjonstiltak knyttet opp til studieturen til Brasil i 2002.
Søkt kr. 10.000,- for 2002 og 30.000,- for 2003. *Innvilget kr. 10.000,- for 2002.*
- Sauherad prestegjeld, utgifter knyttet til besøk fra Sør-Afrika som et ledd i menighetens informasjonsarbeid med fokus på den globale hiv/aids epidemi.
Søkt kr. 12.000,-. *Innvilget kr. 9265,- for dokumenterte utgifter i 2002*
- Sabeels venner, utgifter til seminar og solidaritetsgudstjeneste i Grefsen menighet med fokus på de situasjonen for Palestinere i Midtøstenkonflikten.
Søkt kr. 16.500,- *Innvilget kr. 11.000,- i henhold til oppdatert informasjon fra arrangørene av seminaret og solidaritetsgudstjenesten som ble avviklet i oktober 2002.*
- Solidaritetsettåringene i Norges KFUK-KFUK, informasjonsmateriell til bruk i solidaritetsettåringenes informasjonsarbeid i Norge om nord/sør- spørsmål i 2002-2003
Søkt kr. 7500,- *Innvilget kr. 7500,-*
- KorLuren, et kor- og musikksamarbeid mellom KorLuren med tilknytning til Kråkerøy menighet i Fredrikstad og musikere i Sør-Afrika. Presentasjon av kulturelt musikalsk samarbeid mellom Norge og Sør-Afrika.
Søkt kr. 8000,- *Innvilget kr.8000,-*
- Kråkerøy menighet, utvikling av et større informasjonsmateriell for konfirmantarbeidet på bakgrunn av de mange erfaringer med vennskapskonfirmant prosjektet for ungdommer i Kråkerøy menighet og lokalsamfunn på Kola i Russland, i Mali og Guatemala, og den palestinske lutherske kirke i Midtøsten.
Søkt kr. 30.000,- for utgifter til gjennomført vennskapskonfirmant-prosjektet og utarbeidelse av informasjonsmateriell i 2002 for utgivelse til norske menigheter i Norge i 2003. *Innvilget kr. 30.000,-*

Tidligere i 2002 er det blitt gitt støtte til

- Buskerud krets av Norges KFUK-KFUM med kr. 10.000,- (tilsvarende søknadsbeløp) knyttet til et besøk og samarbeid med ungdommer fra Bangladesh i samarbeid med Bangladesh YMCA.
- Salten krets, KFUK-KFUM, med kr. 10.000,- (tilsvarende søknadsbeløp) til et prosjekt med informasjonsarbeid og besøk fra speidere fra Tanzania til Norge i juni/juli 2002.

SAK 34/2002 Nye møtetidspunkter for KUIs prosjektkomité i 2003

Nytt møte i KUIs prosjektkomité 27.januar 2003

SAK 35/2003 Eventuelt

Prosjektkomitéens medlemmer ble invitert ut på en bedre middag som takk for sin frivillige innsats i 2002.

Referent

Eimund Stangeland
Daglig leder

REFERAT fra møte i SAMARBEIDSRÅD FOR MENIGHET OG MISJON 09.09.2002

Til stede:

- Areopagos:

Knud Jørgensen
Oddmund Køhn

- Den Norske Israelsmisjon:

Rolf Gunnar Heitmann

- Normisjon:

Hans Thore Løvaas
Svein Granerud
Vigdis Bjorå

- Den Norske Tibetmisjon:

Grethe Raddum

- Det Norske Misjonsselskap:

Kjetil Aano
Bjarte Thorsen

- Kirkemøtet:

Erling J. Pettersen
Olav Fykse Tveit (deltok ikke i behandlingen av Sak 15/02)

- SMM:

Tore Laugerud

Forfall Odd Bondevik, Bispemøtet

Møtet ble åpnet med morgenbønn. Innkalling med dagsorden ble godkjent. Olav Fykse Tveit ble ønsket velkommen som ny generalsekretær i MKR. SMM uttrykte tilfredshet med at han hadde prioritert deltagelse i SMM.

SAK SMM 12/02 REFERATSAKER OG INFORMASJONER

a) *Protokollen fra SMM-møtet 05.06.2002* ble godkjent.

b) *Referat fra AU i SMM 13.08.02* ble tatt til orientering

Et AU-møte som var berammet til 19.06.02 utgikk, da NORME ikke kunne møte.

c) Nytt fra partene

Den Norske Israelsmisjon hadde for første gang invitert misjonskonsulentene til sitt arbeidermøte. To møtte. Dette ble opplevd som gjensidig inspirerende og nyttig. Man arbeidet bl.a. med et kurstilbud for menighetene etter modell av Alfa-kursene (undervisning, fellesskap, opplevelser). NKR har invitert DNI til en studietur til Midt-Østen.

Tibetmisjonen rapporterte om store uroligheter i Nepal. En gledelig opplevelse: Misjonærinnvielse der det deltok representanter fra seks ulike menighetsråd. Samarbeider med DELF, Normisjon og Misjonsalliansen om et mulig engasjement i Tibet, og opplever at det er til stede en vilje til å gå inn.

Normisjon arbeider med et konsept for helhetlig perspektiv på misjon. Er i ferd med å utvikle St. Jakobskirken i Bergen til ungdomsmenighet i samarbeid med bispedømmet og nabomenighetene. Erfaring: slike forsamlinger er de enkleste å plante ytre misjonsengasjementet i (samt tiende o.a.). Har nylig gjennomført felles ledersamling for regionledere og medarbeidere i ytre misjon. En gledelig hendelse: misjonærinnvielse i Sør-Audnedal. Vedkommende hadde opplevd kall til misjonærtjeneste gjennom besøk av menighetens misjonsprosjekt i Mali.

Den norske kirke: Erling Pettersen trakk fram positive erfaringer fra samarbeidet i ungdomsnettverket (der bl.a. Acta deltar) om Kirke 2002, og påpekte at man har mye å lære av hvordan ungdommene arbeider med strategi. KR har mottatt et meget interessant materiale fra 1200-1300 høringsinstanser i Stat-Kirke høringen, og er i ferd med å foreta en kvalitativ analyse av svarene. SMMs kommentarer finnes igjen i materialet fra mange proster, BD m.fl..

Olav Fykse Tveit orienterte om MKRs forberedelse av en sak til Kirkemøtet, delvis knyttet til KEKs generalforsamling i Trondheim 2003. Saken ønsker å bevisstgjøre om DNK som en kirke i Europa. Det er viktig for DNK når den drøfter dette å ikke overføre en "hjelper-holdning" som lett kan utvikle seg når en har et sterkt engasjement i sør. Europas kirker sliter med utfordringer som likner våre, og har kanskje kommet lenger enn oss i mangt. Viktig å utvikle bevisstheten om at EU i økende grad setter rammer for kirkelig arbeid.

Med utgangspunkt i et miniseminar om bibelbruk i Midt-Østen konflikten utfordret R.G. Heitmann MKR til en bredere involvering når slike spørsmål drøftes.

Det Norske Misjonselskap gjennomfører v.h.a. ekstern konsulent en utviklingsprosess fra oppgavestyrt til målstyrt organisasjon. NMS ønsker å bygge levende, misjonerende menigheter i et globalt perspektiv. Dette innebærer en overgang fra kvantitativt fokus på land og områder til kvalitativt fokus på arbeidsområder. Man opplever det nye landsstyret som meget godt og modig. Rune Rasmussen har startet et menighetsplantingsprosjekt på Bogafjell i et godt samarbeid med Sandnes prosti. Kvalitetsreformen har ført til en omlegging av studieordningen ved Misjonshøgskolen som oppleves positiv for skolen.

Areopagos har utarbeidet et nytt strategidokument som ble utdelt. Man arbeider med å utforme et engasjement i Mekong-regionen med vekt på studier av kultur og religion i samarbeid med bl.a. NMS, Danmisjon, kirker i USA og lokale kirker. Den økonomiske utviklingen gjør at man må stramme 10-15 % på neste års budsjett i forhold til det inneværende. To Areopagos-stipendier a kr. 100.000 er utlyst, et for Norge og et for Danmark. Temaet for stipendiet i Norge er "Folkekirken og folkeslagene".

d) Stat-kirke høringen

AU har oversendt et høringssvar i tråd med SMMs anbefalinger. Brevet var vedlagt sakspapirene, og ble karakterisert av SMM-medlemmer som "spennende og profilert".

e) *Seminar om KIFO-rapporten i Stavanger*

Misjonshøgskolen arrangerer seminar om "Misjonerende menigheter" 25.09.02, i samarbeid med Stavanger bispedømme. H. Hegstad og T. Laugerud deltar. Program vedlagt sakspapirene.

f) *SMM-info på nettet*

SMMs materiale for gudstjenestefeiring samt en del annet materiale er nå lagt ut på nettet. Dette er en oppfølging av vedtak i Prosjektgruppa Misjon i åpenbaringstiden. Materialet har ført til betydelig utvidelse av nettstedet www.kirken.no/SMM.

g) *Søknad fra Oslo bispedømme om misjonskonsulent*

Søknaden er stilt til de enkelte medlemsorganisasjonene med kopi til SMM. SMM ønsker å opptrappe sin koordinerende funksjon i saker vedrørende misjonskonsulentene, og utvekslet derfor noen synspunkter på søknaden. Det ble bl.a. uttrykt overraskelse over at søknaden sikter på en prosjektstilling, i lys av KMs vedtak om å fortsette samarbeidet på permanent basis. Organisasjonene uttrykte seg prinsipielt positive til søknaden, men påpekte samtidig at det økonomiske trykket øker. Mange sliter med å finne midler. Det er derfor av avgjørende betydning å opprettholde prinsippet om 50 % finansiering gjennom den kirkelige struktur. Videre ble rekrutteringsprosjektets viktighet understreket.

Daglig leder ble bedt om å fremskaffe en samlet oversikt over situasjonen i bispedømmene med henblikk på 2003. Kirkerådet ble bedt om å klargjøre sin forpliktelse.

SAK SMM 13/02: MEDLEMSSKAPSKRITERIER SMM

Bakgrunn: SMM behandlet saken på grunnlag av et saksfremlegg fra daglig leder.

SMMs behandling: SMM drøftet først spørsmålet om det er viktig for SMM å få nye medlemmer, ut fra ulike perspektiv og erfaringer. Dernest drøftet en hvilke kriterier som bør legges til grunn for medlemsskap.

Vedtak:

SMM ber daglig leder redigere det fremlagte forslag til kriterier for medlemsskap på grunnlag av samtalen i SMM. Det redigerte forslaget sendes medlemsorganisasjonene til høring etter behandling i AU. Saken tas opp igjen på desembermøtet.

SAK SMM 14/02: PROSJEKT "MISJONERENDE MENIGHETER"

Bakgrunn: Forprosjektgruppa avsluttet arbeidet på sitt møte 28.08 og ga leder og sekretær fullmakt til å foreta den endelige redigeringen av prosjektbeskrivelsen og legge dokumentet fram for SMM. SMM behandlet saken på grunnlag av en ferdigstilt prosjektbeskrivelse.

SMMs behandling: SMM ga uttrykk for stor anerkjennelse av dokumentet, ikke minst ble dets situasjonsanalyse trukket fram.

Det ble bl.a. understreket som viktige anliggender at prosjektet ikke virker ekskluderende i forhold til det folkekirkelige, og at man ikke mister det globale perspektivet.

Det kom enkelte forslag til forbedringer av dokumentet, bl.a. knyttet til fremstillingen av spiritualitet, ekklesiologi/økumenikk og misjon/misjonsforståelse.

Areopagos signaliserte at deres økonomiske bidrag til prosjektet må reduseres til kr. 150.000 for 2003, grunnet deres økonomiske situasjon. Kirkerådet ga uttrykk for at de tar sikte på å bidra til finansieringen. Det ble uttrykt et sterkt ønske om at Normisjon bidrar til å finansiere prosjektet.

Vedtak:

1. *SMM godkjenner prosjektet slik det er foreslått av forprosjektgruppa. SMM ber daglig leder foreta en enkel redigering av prosjektbeskrivelsen i tråd med SMMs innspill.*
2. *SMM anser prosjekt "Menighet i bevegelse" som et viktig arbeid innenfor SMM og fortsetter som prosjektstyre.*

SAK SMM 15/02: SØKNAD TIL OVF OM VIDEREFØRING AV SAMARBEIDSPROSJEKT MED PRESTEFORENINGEN

Bakgrunn: SMM behandlet saken på grunnlag av et utkast til søknad som er utarbeidet av en arbeidsgruppe med representanter fra misjonsorganisasjonene og PF. Utkastet var uten budsjettforslag. Vedlagt fulgte følgebrev/arbeidsnotat fra PF.

SMMs behandling: SMM drøftet enkelte sider ved opplegget, budsjetteringen samt særlige ønsker og behov fra Israelsmisjonens side knyttet til deres arbeidsvilkår og relasjoner.

Vedtak:

- 1) *SMM gir sin støtte til den foreslåtte modellen og anbefaler at det søkes om midler fra OVF til gjennomføring.*
- 2) *SMM understreker nødvendigheten av at opplegget administreres med fleksibilitet.*
- 3) *SMM anbefaler at prosjektet er økumenisk åpent med hensyn til deltagende prester.*
- 4) *SMM ber om at det søkes om midler til å gjennomføre fire opplegg pr. år. Egenandelen fra de deltagende (norske) prester, misjonsorganisasjonene og Presteforeningen avklares og synliggjøres i budsjettet.*
- 5) *Søknaden sendes partene med muligheter for kommentarer før den oversendes til OVF.*

SAK SMM 16/02: BUDSJETT SMM 2003

Bakgrunn: SMM behandlet saken på grunnlag av et saksframlegg fra daglig leder. I framlegget var det foreslått to alternative budsjetter basert på personalkostnader tilsvarende henholdsvis 70 og 100 % stilling.

SMMs behandling: SMM uttrykte positive holdninger til tanken om å øke stillingsprosenten til 100 % med henblikk på de store utfordringene en står overfor i gjennomføringen av prosjekt "Menighet i bevegelse". Partene fant det imidlertid vanskelig å binde seg til dette uten en intern behandling.

Vedtak:

SMM støtter forslaget til budsjett for 2003 ut fra en hel stilling, tilsvarende utgifter på kr 246.000 for Kirkemøtet og kr 50.000 på hver av misjonsorganisasjonene. SMM ber om tilbakemelding fra partene innen en måned.

SAK SMM 17/02 AKTUELL SAMTALE: SMMs FORHOLD TIL NORME

SMM hadde invitert daglig leder Rolf Kjøde fra Norsk råd for misjon og evangelisering (NORME) for å samtale om relasjoner og arbeidsområder i skjæringspunktet mellom SMM og NORMEs virksomhet. AU har tidligere hatt en samtale med Kjøde, og referatet fra denne dannet utgangspunkt for samtalen.

Rolf Kjøde ga bl.a. uttrykk for følgende synspunkter:

- Det er viktig at NORME makter å løfte blikket fra småplukk og stille de større spørsmålene om sin eksistens på det kommende årsmøte, det første ordinære etter opprettelsen.
- Personlig ønsker Kjøde at NORME skal løfte fram følgende oppgaver:
 - * å intensivere nettverkene og arbeide gjennom dem. Viktig å få opp igjen et teologisk nettverk/forum som også kan gå inn i de religionsteologiske utfordringene, bl.a. på bakgrunn av en endret situasjon i Norge;
 - * å koordinere og kanalisere arbeidet med hvordan menighetene kan bli evangeliserende;
- NORME opplever et sterkt internasjonalt fokus på holistisk misjon innenfor misjonens kjemebevegelse.
- NORME ønsker menigheter og bispedømmer i DNK som medlemmer.

Fra SMMs side ble bl.a. følgende synspunkter fremført:

- Kirkerådet sier ja til å bygge relasjoner for å nå mål.
- Normisjon bekreftet viktigheten av at NORME bygger nettverk. NORME bør holde fast ved Lausanne-pakten som en del av sitt bekjennelsesgrunnlag. Med hensyn til medlemskap er det dette som bør løftes tydelig fram.
- Mellomkirkelig råd rådet NORME til å være forsiktig med å beskrive 80 % av Norges befolkning som en "misjonsmark". DNK møter mange sårede mennesker som fremstår som "offer for evangelisering". I denne situasjonen blir forsoning og heling viktige oppgaver i kirkens misjon.
- Israelmisjonen påpekte at NORME er annerledes enn SMM og må arbeide på en annen måte. Det er viktig at NORME ikke utvikler seg til en organisasjon. NORME kan gi SMM noe gjennom et større nettverk, men også SMM har noe å gi tilbake.
- Daglig leder påpekte at han ut fra samtalen ønsket å teste ut hvordan SMM og NORME kan samvirke innenfor rammen av prosjekt "Menighet i bevegelse".

SMMs leder oppsummerte samtalen slik: Vi har samtalt om selvforståelse. SMM og NORME er etter sitt vesen forskjellige arbeidsredskaper, men vi har sett noen områder der vi møtes, nemlig i en felles interesse av: 1) Hva det vil si å være kirke i Europa; 2) Misjonsforståelsen; 3) Misjonerende menigheter.

SAK SMM 18/02 MØTEPLAN SMM 2003

Neste SMM-møte blir *onsdag 4. desember kl. 10 i Kirkerådet*.

Vårens møter blir *onsdag 12. mars i Kirkerådet og onsdag 11. juni i Tromsø* (fellessamling med misjonskonsulentene/de regionale SMM-utvalg).

REFERAT FRA MØTE I SAMARBEIDSRÅD FOR MENIGHET OG MISJON ONSDAG 4. DESEMBER 2002.

Til stede:

- Areopagos:

Knud Jørgensen

Oddmund Køhn

- Den Norske Israelsmisjon:

Rolf G. Heitmann

- Normisjon:

Svein Granerud

Vigdis Bjorå

Hans Thore Løvaas

- Det Norske Misjonsselskap:

Kjetil Aano.

- Kirkemøtet:

Erling J. Pettersen

Olav Fykse Tveit

- SMM:

Tore Laugerud

Audhild Kaarstad

Bispemøtet møtte ikke. SMM må avklare hvilken biskop som skal møte nå.

Tibetmisjonens representant møtte heller ikke.

Møtet ble åpnet med morgenbønn. Innkalling og dagsorden ble godkjent.

SAK SMM 19/02 REFERATSAKER OG INFORMASJONER

- a) **Protokoll fra møtet 09.09.02** ble godkjent.
- b) **Referat fra AU** ble tatt til etterretning.
- c) **Rapport og budskap fra LVF-misjonskonsultasjon i Riga** var vedlagt innkallingen. SMM etterlyste informasjon om sentrale og viktige møter som det kan være aktuelt at SMM-medlemmer deltar på. Olav Fykse Tveit vil følge opp dette.

- d) **Oppfølging av KIFO-rapporten.** Tore Laugerud (TL) orienterte om oppfølging av rapporten siden forrige møte. TL og Harald Hegstad har hatt et seminar på Misjonshøgskolen. Det var ikke så god oppslutning som man kunne håpe. TL har også vært i Nord-Rana der han har prekt ved en gudstjeneste og presentert rapporten på misjonens dag, samt i Bjørgvin SMM. Biskop Hagesæther ønsker å følge den opp i forhold til prester og proster. Rapporten har også hatt en oppfølging i Tibeteneren.
- e) **Brevveksling med Misjonsalliansen** var vedlagt innkallingen til orientering.
- f) **Søknad til OVF fra SMM/PF** var vedlagt innkallingen. SMM kommenterte at det er blitt et spennende samarbeidsprosjekt. Budsjettet er justert i forhold til tidligere oppsett.
- g) **Misjon i åpenbaringstiden.** Tore Laugerud orienterte. SMM har forestått tekstgjennomgørelser til Luthersk Kirketidende. Bestillingen var: *Hvilke misjonsutfordringer hører du i den konteksten der du står?* Misjonærer er invitert til å skrive om dette i forhold til tekstene i åpenbaringstiden. Forbønns- og kunngjørings-tekstene på web er oppdatert. Tidligere materiale fra kirkeårspermen er lagt ut på web.
- h) **Nytt fra partene.** Protokoll fra NØM var vedlagt innkallingen. Orienteringer:
- Normisjon:** Vigdis Bjørå har hatt et besøk i Sør Hålogaland lagt til rette av misjonskonsulenten. Hun har også møtt den nye misjonskonsulenten i Nord-Hålogaland. Hun erfarer at det er lettere å "selge" humanitære prosjekt. Hva kan gjøres for å få menigheter til å ta på seg et evangeliserings- eller menighetsoppbyggende prosjekt? Rolf Kjøde er ny leder for internasjonal avdeling i Normisjon. Han går ut av NORME 1. februar. Hovedinnstillingen om Normisjons kirkelige selvforståelse skal legges frem. De har utarbeida to nye dokument: 1. Kvinnelig tjeneste; 2. Kirkelig selvforståelse. SMM ba om å få dette dokumentet når det er ferdig. Acta har fått 90 nye medlemmer i løpet av året. Det humanitære arbeidet er på plass i Aserbajdsjan.
- Kirkemøtet:** Erling Pettersen orienterte. De viktigste kirkemøtevedtak finnes i det nye nummeret av Kirkeaktuelt. Kirkemøtet var meget godt. Ådne Berge løste møtet gjennom til konsensusvedtak i stat-kirke saken. Tor Bjarne Bore ble valgt til ny leder av Kirkerådet. Valgtalen han holdt ligger på nettet. Ingrid Vad Nilsen ble ny leder av Mellomkirkelig råd. Kirkebudsjettet gikk gjennom i Stortinget. Olav Fykse Tveit orienterte videre. MKR har fått nytt mannskap og går en spennende tid i møte. De må tenke nytt om strukturer i forhold til oppgavene som skal ivaretas. Derfor har bl.a. DNK meldt seg ut av Nordisk økumenisk råd (NER). Har deltatt på en reise til Brasil for å drøfte samarbeidsavtale med kirken der. Det berører spørsmålet: Hvordan forstå forholdet mellom kirkene og misjonsorganisasjonene? Dokumentet som lages går til NMS og vil også sendes SMM til orientering. En delegasjon fra Norges kristne råd med representanter fra 6 ulike kirkesamfunn har besøkt Israel og De palestinske områder i tiden 29.nov-3.des. 2002. Gjennom besøket ønsket man å vise solidaritet med og interesse for mennesker av samme tro og av annen tro enn oss selv. Studieheftet om misjon i regi av NØM skal gis ut i løpet av våren. Det arbeides lokalt i Trondheim for å forberede generalforsamlingen i Konferansen av europeiske kirker (KEK), 25.juni-2.juli. Stig Utne har ansvaret nasjonalt. Det er ønskelig at misjonsorganisasjonene deltar med stands på et torg. Fra onsdag - søndag er det åpne høringer. Minst en vil ha tema: Misjon.

Spørsmål til Olav Fykse Tveit: Ang. KEK: Hvis det skal bli et interessant sted å delta på for misjonslederne bør det legges til rette for spennende møteforum med europeiske kirkeledere. Svar: Endelig program ikke lagt. O.F.T. tar spørsmålet inn i komiteen.

Israelsmisjonen: Refererte fra turen i Midt-Østen. Rolf Gunnar Heitmann opplever som en forutsetning at organisasjoner som lever nær virkeligheten blir invitert med på slike turer. Innholdsmessig ble bildet noe ensidig. Utbyggingen av settlements og infra-strukturen gjorde sterkt inntrykk. Møtet med norske myndigheter i området var oppklarende. Vi må aldri ensidig knytte informasjonen til det vi hører, men legge vekt på det vi ser. Han savnet møte med grasrota. Delegasjonen har kommet ut med en felles pressemelding. Israelsmisjonen ønsker å legge til rette for en konferanse om forhold i Midtøsten. Å få dette til avhenger av midler fra OVF. De vil invitere 10 palestinske kristne til felles nordisk ungdomskonferanse til sommeren. Problemområde: Trenering av visumsøknader til Israel for tiden.

NMS og Areopagos fikk ikke tid til å legge frem nytt fra partene, men Areopagos delte ut et Strategidokument, og NMS sa litt om arbeidet sitt under sak 20/02.

SAK SMM 20/02 SMMs MISJONSTEOLOGISKE GRUNNLAG :

Bakgrunn: I SMMs strategiplan 2002-2004 står det som et tiltak under hovedmål 1, delmål 1.1. at: "SMM vil tidlig i perioden selv foreta en misjonsteologisk drøfting for å klargjøre sin grunnleggende forståelse av misjonsbegrepet. Dette gjøres ved å gjennomgå kap.1 "Misjonsteologiske forutsetninger" i dokumentet "Menighet og misjon", samt kap. 1 i innstillingen "Misjonerende menigheter." "

SMM's behandling: Partene i SMM var bedt om å forberede hver sin innledning. *Innledningene skulle trekke ut medlemsorganisasjonenes hovedsynspunkt/viktigste anliggender* i et videre misjonsteologisk arbeid. På forhånd skulle partene gå gjennom de nevnte dokument og se om det var noe de ønsket å kommentere eller noe de savnet.

NMS: NMS utarbeidet en strategimelding vedtatt på GF i sommer. I den tas utgangspunkt i NMS's klassiske forståelse av oppdraget: det handler om at Guds rike skal komme. Organisasjonen er tvetydig på hva den trekker ut av et nytt verdensbilde. Utgangspunktet er at det er Guds sendelse som er redskapet for kirkens globale misjonsperspektiv. Det lokale kan ikke erstatte det globale. Samtidig har NMS fortsatt misjonsarbeidet på steder der det allerede er etablert en kirke. De sender ikke bare til steder der folk aldri har hørt evangeliet. NMS tar oppgjør med en frelseshistorisk misjonsforståelse og ønsker å være nærværende i sine partnerkirker gjennom kristen medvandring og solidaritet. Samtidig vil de nå ut til nye. Fokus nå er å sette søsterkirker i stand til å drive misjon lokalt og globalt. De har en grunnleggende forståelse i NMS på at Jesus er den eneste vei til frelse. Men den negative konsekvensen av dette blir aldri trukket. Dialog driver de fordi alt de gjøre bærer preg av at de ønsker å dele evangeliet. Dialog er både en kommunikasjonsmetode og et møte en aldri vet utfallet av.

MKR v/Olav Fykse Tveit: Ønsker å ta utgangspunkt i Joh. 17. Begrepene “for at” og “liksom” spiller en nøkkelrolle. Legitimiteten for arvtakerne av Jesu oppdrag ligger i at de kristne skal være “ett” og “i oss” (ett med Faderen og Sønnen). Jesu bønn er en bønn om at ivaretakerne av oppdraget har en rett relasjon seg imellom og et rett forhold til Gud. Det fører dypere inn enn til bare spørsmålet om den mest effektive misjonsmetode. Det betyr at budbærerens legitimitet ligger i å være det for andre som Jesus var for dem. (Link tilbake til Joh.3,16). Misjonsoppdraget må utøves slik at verden skal tro at dette virkelig kommer fra Gud. Joh. 17 burde derfor høre hjemme i dokumentet som noe mer enn en misjonsmetode. Hele Joh.ev. får godt fram at evangeliet er et godt budskap for alle. Framstiller vi med den vi er at dette er et godt budskap for alle? Troverdigheten avhenger av at vi tar dette alvorlig. Sannhet er ikke bare å si det rette. Det berører også relasjonen mellom de som hører og de som bringer evangeliet.

Areopagos: Misjonsoppdraget forstås både sentripetalt og sentrifugalt. Det er på vei ut og på vei inn. Vi er kalt til å være salt og lys. Spiritualitet spiller en grunnleggende rolle i misjonsperspektivet. Likeledes medvandring. Vår oppgave er å tolke/bringe Gud nær, Gud som viser sitt ansikt i Kristus. Som evangeliseringsmetode ser Areopagos vitnesbyrdet som viktig i vår tid. Dokumentet fra 1993 trenger en bearbeidelse der det tales om dialog. Dialog og evangelisering kan ikke bedrives samtidig. Evangelisering i form av vitnesbyrd om Kristus er greit. Men dialog kan ikke være et springbrett. Dialog har verdi i seg selv i det den tar andre menneskers tro og grunnsyn på alvor. Når det gjelder spørsmålet om fortapelse og frelse ønsker de å si noe mer enn det som tidligere er nedfelt. Det er viktig her å skjelle mellom den skjulte og den åpenbarte Gud. Det er også viktig å få med den postmoderne situasjonen som bakgrunn for dagens misjonale kirke. De unådde folkeslag er ikke misjonens spiss, men det å gjøre til disipler er plogspissen. Evangeliet må forkynnes på nytt for hver ny generasjon. De vil ikke spille disse tingene ut mot hverandre ved å si det ene er viktigere enn det andre.

Israelsmisjonen: Ser debatten mellom hjemme og ute i et annet perspektiv, ut fra Jerusalem. Evangeliet er for jøder og folkeslagene, ikke for de hjemme og de ute. Vi tilhører alle i utgangspunktet de unådde. Jødene er det nådde folk, problemet er ikke at de ikke har hørt, men at de ikke tror. Visjonen er at det jødiske folk skal bli et messiansk folk. Punktet om fellesskap er viktig. Vi må søke sammen på tvers av konfesjonsgrenser og fastholde det positive i vår tradisjon. Misjon er sendelse av personell. Savner det kollektive aspektet. Skriften taler i like stor grad om kollektiv som individuell frelse. Man erfarer ofte de messianske jødene som et “problem” for dialogen. Synagogen er ikke villig til å føre dialog når Jesustroende jøder er til stede. Det er også viktig å ta vare på jøder innenfor de tradisjonelle kirkesamfunn – de representerer en kontinuitet tilbake til røttene.

Normisjon: Hans Thore Løvaas har levert skriftlige innspill som står for hans regning. Han anfekter ikke en holistisk forståelse, men ønsker en tydeliggjøring av hva som er misjon. I sammenheng med at det globale misjonsaspektet ikke var nevnt på LVFs misjonskonsultasjon i Riga spør han om det som er ute av syne er ute av sinn. Svein Granerud: Ap.gj. 1,8 har inspirert Normisjon i deres misjonsforståelse. Misjon er sendelse, men ikke bare over geografiske grenser. Et eskjatologisk perspektiv kunne vært

sterkere fremme. Menigheten er det folk som er forpliktet på oppdraget. Dialog: Kontinuerlig teologisk arbeid der en finner balanse mellom det eksklusive som kaller til omvendelse og det iboende i den naturlige åpenbaring. En trinitarisk åpenbaring må ligge til grunn for misjonsforståelsen.

Vedtak:

1) SMM ber partene komme med skriftlige innspill ang. de foreliggende misjonsteologiske dokumentene. Innspillene sendes Tore Laugerud innen 31. 12.

2) På grunnlag av innspillene og innleggene på møtet bes AU utkrySTALLISERE noen temaer til videre debatt og legge til rette for behandlingen av disse.

SAK SMM 21/02 MEDLEMSSKAPSKRITERIER SMM

Bakgrunn: Våren 2002 startet SMM et arbeid med å definere kriterier for medlemskap i rådet. Arbeidet var utløst av søknad om medlemskap fra Den Norske Misjonsallianse. Det ble på basis av medlemskapsparagrafen utarbeidet et dokument som har vært til høring blant medlemsorganisasjonene.

SMMs behandling: Høringsrunden medførte ønske om visse endringer i punkt 1 og 2. SMM drøftet disse.

Vedtak:

1) SMM godkjenner det fremlagte forslag til medlemskriterier SMM med de endringer til punkt 1 og 2 som fremkom på møtet. Det ajourførte dokument vedlegges protokollen.

3) SMM ber AU ta et initiativ overfor Misjonsalliansen for å følge opp deres søknad om medlemskap i SMM.

SAK SMM 22/02 MISJONSKONSULENTSITUASJONEN

Bakgrunn: I forbindelse med SAK SMM 12/02 ble daglig leder bedt om å fremskaffe oversikt over situasjonen i bispedømmene når det gjelder misjonskonsulentstillinger i 2003, med særlig henblikk på finansieringen.

SMMs behandling: Areopagos orienterte om grunnen til at de har sagt nei til å bidra til misjonskonsulenter enkelte steder. De bidrar noen år med betydelige midler til prosjekt Menighet i bevegelse, til beste for fellesskapet. I tillegg er de med og finansierer en like stor bit i Danmark. Areopagos kan komme inn på sikt i flere konsulentstillinger når prosjektstillingen til "Menighet i bevegelse" er ferdig. SMM uttrykte forståelse for dette.

Det ble påpekt at det er svært ulik praksis når det gjelder lønnsnivået. SMM har tidligere gitt signal om at avlønningen av misjonskonsulentene bør følge lønnsnivået i bispedømmene, og dog ikke overskride daglig leder i SMM (nylig opptrykk til lønnstrinn 48).

Svein Granerud påpekte atorganisasjonene må tenke gjennom sine relasjoner til konsulentene og hvordan de følger dem opp. Det ble uttrykt et ønske om at dette tas opp i forbindelse med samlingen i Tromsø.

Vedtak:

- 1) SMM-partene tar den fremlagte oversikt over misjonskonsulentsituasjonen i bispedømmene til orientering.
- 2) SMM er inneforstått med at Areopagos kanaliserer en del av sin økonomiske støtte inn i prosjektet "Menighet i bevegelse" for årene 2003-2005. Det er ønskelig at Areopagos på sikt kommer med i finansieringen av misjonskonsulenter i flere bispedømmer.
- 3) SMM forutsetter at de regninger bispedømmene sender til misjonsorganisasjonene er i samsvar med de tall som ligger til grunn for budsjettet.

SAK SMM 23/02 BUDSJETT SMM 2003

Bakgrunn: SMM behandlet saken i SAK SMM 16/02. SMM uttrykte forståelse for forslaget til budsjett basert på en 100 % stillingsbemanning, men fant det nødvendig å foreta en intern, organisasjonsmessig avklaring før endelig budsjett vedtas.

Vedtak:

1. SMM vedtar et budsjett for 2003 med en total utgiftsramme på kr. 490.000.
2. Utgiftene fordeles med kr. 251.000 på Kirkemøtet (inklusive kr. 40.000 i kontor og husleie), kr. 50.000 på Areopagos, DNI, NMS og Normisjon og kr. 39.000 på Tibetmisjonen.
3. Kirkerådet bes forskuttere utgiftene og fakturere misjonsorganisasjonene for benyttede midler ved regnskapsårets utløp.
4. SMM er inneforstått med at personalkostnader tilsvarende 30% stilling (dvs. kr. 114.000) stilles til disposisjon for prosjekt "Menighet i bevegelse".

SAK SMM 24/02 PROSJEKT "MENIGHET I BEVEGELSE"

Audhild Kaarstad er ansatt som prosjektmedarbeider for tre år (2003-2005). Forslag til instruks for prosjektmedarbeider og budsjett for prosjektet ble fremlagt. Daglig leder orienterte om at en ønsker å la prosjektet knytte an til arbeidet med kirkeforståelsen i forlengelsen av stat-kirke saken, med sikte på en sak på Ungdommens kirkemøte og Kirkemøtet i 2005. I år 2003 og 2004 vil vi samle og tilrettelegge materiale. Det skal snarest mulig etableres en igangsettingsgruppe med daglig leder som leder og prosjektmedarbeideren som sekretær.

Vedtak:

SMM godkjenner det fremlagte forslag til stillingsinstruks for prosjektmedarbeider og budsjett 2003 for prosjekt Menighet i bevegelse.

Neste møte er 10.mars og møtet etter holdes 11. juni i Tromsø.

-ref . Audhild Kaarstad



MEDLEMMER AV LVFS NASJONALKOMITÉ

Dato
04.12.02

Vår ref.
02/145-10 VLH

Deres ref.

Deres dato

REFERAT FRA MØTE I LVFSs NASJONALKOMITÉ 3. DESEMBER 2002

Sted: Kirkens Hus, Oslo
Tid: 3. desember kl 1500 til 1800

Til stede:

Fra Frikirken:

Arnfinn Løyning (t.o.m. sak 11/02), Leif Gunnar Sandvand (vara), Terje Solberg

Fra Mellomkirkelig råd:

Tormod Engelsviken, Berit Lånke (t.o.m sak 11/02), Inger-Anne Naterstad (t.o.m. sak 10/02), Olav Fykse Tveit, Helge Aarseth

Observatører:

Endre Fyllingsnes (DNI), Knud Jørgensen (Areopagos), Kjell Nordstokke (DMD programkomité), Inger Johanne Wremer (LVFs Treasurer), Kjetil Aano (NMS)

Sekretariat (Mellomkirkelig råd):

Vebjørn L Horsfjord (ref)

Forfall:

Helga Haugland Byfuglien (Norges KFUK/KFUM), Elena Eika (MKR), Brita Gjellesvik (DMD prosjektkomité), Kåre Rune Hauge (NKSS), Rolf G. Heitmann (DNI), Hans Tore Løvaas (Normisjon), Kjell Bertil Nyland, (Den Norske Sjømannsmisjon/Norsk kirke i utlandet), Grethe Raddum (Tibetmisjonen), Astrid Sandsmark (MKR), Atle Sommerfeldt (Kirkens Nødhjelp), Unni Westli (Frikirken)

Saker til behandling:

Sak 08/02: REFERAT FRA MØTET 19. MARS
Referatet ble godkjent

Sak 09/02: SAMTALE MED PÄIVI JUSSILA OM LVFS "SPIRITUALITY STUDY"

Päivi Jussila fra LVFs sekretariat i Geneve innledet om LVFs studieprogram "Spiritual life in community" samt om forberedelsene av gudstjenestelivet under LVFs generalforsamling. Studieprogrammet har blant annet bestått av at en prosjektgruppe på ni personer har besøkt lutherske menigheter på alle kontinenter. Metoden har vært å samle gode eksempler ("best practice"). Boka *See how they love each other* som utkom i vår, er et av produktene fra studien, men Jussila mente at tre hefter som utkommer tidlig i 2003 vil være vel så viktige. Fra forberedelsene til generalforsamlingen trakk hun blant annet fram utfordringene i å oversette uttrykket "healing", og reflekterte omkring begrensningene som ligger i å binde seg for tett opp til engelsk språk i det felles liturgiske livet i LVF.

I samtalen som fulgte, ble blant annet studiearbeidet relevans for kirkene i Norge tematisert. Det ble også etterlyst mer fokus på de karismatiske innslagene i fromhetslivet i mange lutherske kirker.

Sak 10/02: ORIENTERING FRA EKSEKUTIVKOMITEEN

Inger Johanne Wremer ga en muntlig orientering fra arbeidet i eksekutivkomiteen med særlig fokus på økonomi. Hun orienterte om vedtaket om at budsjettet i 2004 skal være i balanse, og om de ulike tiltak som diskuteres eller er satt i verk for å oppnå dette. De ansatte i sekretariatet blir nå kun tilbudt kontrakter på ett år når avtalene utløper, noe som har skapt usikkerhet blant noen. Det diskuteres ellers å forlenge perioden mellom rådsmøtene, men dette har konsekvenser for den demokratiske styringen av LVF i det mer makt da blir overført eksekutivkomiteen og kirkeledermøter.

Wremer kommenterte også kort den vanskelige økonomiske situasjonen i Kirkenes Verdensråd, og var opptatt av faren for at medlemskirker for å redde KV overfører ressurser fra LVF-arbeidet til KV-arbeidet. I tilfelle blir LVF i praksis straffet for å ha brakt orden i egen økonomi før det oppsto en krise.

Når det gjelder skattesaken knyttet til Augusta Victoria Hospital er det lite nytt å berette. Rettssaken er ikke berammet.

Sak 11/02: ORIENTERING FRA RÅDSMØTET I WITTENBERG I SEPTEMBER

De av komiteens medlemmer som deltok i rådsmøtet i Wittenberg 10. til 17. september, ga korte orienteringer som innledning til en samtale. Noen elementer som ble trukket fram:

- Lanseringen av en "axis of hope" som motvekt til George W. Bushs "axis of evil" ble godt mottatt av mange.
- Noen opplevde at rådsmøtet var mer eurosentrisk enn tidligere og at de rike kirkene i Nord dominerer for mye.
- Forslaget om navneendring i retning av å inkludere "communion" fikk en blandet mottakelse, og prosessen vil ikke fortsette i samme fart som man hadde tenkt fra sekretariatets side.
- Rådsmøtene oppleves litt for lange med en unødig omstendelig behandling av en del saker. Det bør være mulig å forkorte møtene noe.
- Flere påpekte at det har en verdi i seg selv at den norske delegasjonen er såpass stor og sammensatt med representanter fra begge lutherske kirker samt flere ulike arbeidslag innenfor Den norske kirke representert.

Orienteringene ble også utgangspunkt for en samtale om forståelsen av bispeembetet i lutherske kirker.

Sak 12/02: FORBEREDELSENE TIL GENERALFORSAMLINGEN I 2003

Det ble gitt en kort orientering om forberedelsene. Studiebooka skulle være underveis, men var ikke ankommet.

Det var informert om Dnks delegasjon på forhånd. Denne var av MKR/AU supplert med Marita Sørheim. Ingrid Vad Nilsen er delegasjonsleder.

Frikirken informerte om at deres delegasjon vil bestå av Arnfinn Løyning, Leif Gunnar Sandvand og Terje Solberg.

Det søkes ulike former for samarbeid med de lutherske kirkene i Brasil og i Nord-India.

I februar holdes et europeisk forberedelsesmøte i Wien. I tilknytning til dette holdes det også et nordisk møte. Neste møte for den norske delegasjonen er 3. januar. Det tas sikte på et møte til sent på våren.

Sak 13/02: KONFERANSE OM DIAKONI I JOHANNESBURG I NOVEMBER

Kjell Nordstokke orienterte om konferansen og om dokumentet derfra. Han var blant annet opptatt av at man måtte unngå å institusjonalisere den profetiske diakonien. De klare formuleringene mot proselyttisme sprang ut av de indiske kirkenes vanskelige situasjon.

Sak 14/02: SAMARBEIDSAVTALE MELLOM DEN LUTHERSKE KIRKEN I BRASIL OG DEN NORSKE KIRKE

Olav Fykse Tveit ga en kort orientering om arbeidet med en samarbeidsavtale med den lutherske kirken i Brasil. Et vesentlig utgangspunkt for avtalen er det fellesskap som allerede eksisterer gjennom medlemskapet i LVF. Det tas sikte på å undertegne en avtale i Winnipeg.

Sak 15/02: ORIENTERING FRA KIRKELEDERBESØK I MIDT-ØSTEN

Olav Fykse Tveit ga en kort orientering om kirkelederbesøket i Midtøsten 29. november til 2. desember. Han hadde blant annet truffet biskop Munib Younan og presten i den lutherske kirken i Betlehem, Mitri Raheb.

Sak 16/02: FORHOLDET MELLOM DEN EVANGELISK-LUTHERSKE FRIKIRKE OG DEN NORSKE KIRKE

Det var enighet om at relasjonen mellom de to lutherske kirkene med fordel kan utredes videre, ikke minst på bakgrunn av fellesskapet i LVF og i Nasjonalkomiteen. Dette er ikke en sak for Nasjonalkomiteen i og for seg. I samarbeid mellom de to kirkenes sekretariat vil det bli skrevet et notat som utgangspunkt for videre samtaler.

Sak 17/02: OVF-SØKNADER

Saken ble nok en gang utsatt, da de som hadde meldt den, ikke var tilstede.

Sak 18/02: EVENTUELT OG NESTE MØTE

Foreløpig forslag til dato for neste møte: 26. eller 27. mai 2003. Møtet vil bli holdt i tilknytning til det siste møtet for delegasjonen til generalforsamlingen, og datoen fastsettes endelig 3. januar.



Ressursgruppa for dialog mellom RFL og DNK

Dato
16.12.02

Vår ref.
01/7-49 BSA

Deres ref.

Deres dato

*Referat fra møte i ressursgruppa for dialog mellom RFL og DNK
fredag 6. desember 2002 kl. 10.00 – 13.00, Kirkens hus*

Tilstede: Leif Bodin Larsen (RFL), Cathrine Tangen (RFL), Erling Pettersen (DNK), Stig Utne (DNK/KEK), Bjørg Sandkjær (DNK, referent)

Sak 25/02: Romanifolket og KEKs generalforsamling (oppfølging av sak 18/02)

Stig Utne, prosjektmedarbeider for KEKs generalforsamling i Trondheim, la fram konkrete forslag til hvordan romanifolket kan være involvert under generalforsamlinga. Dette er viktig fordi Den norske kirke som vertskap må våge å vise de prosessene som foregår, og også ta opp helbredelse og forsoning i forhold til grupper som romanifolket. Tema for hele generalforsamlinga er helbredelse og forsoning.

Oppsummert er forslagene til hvordan romanifolket kan være involvert, med kommentarer slik de kom fram i samtalen under møtet:

1. Åpningsarrangementene

RFL inviteres offisielt til å delta under åpningsgudstjenesten i Nidarosdomen kl. 8.30 torsdag 26. juni, og til åpningsarrangementet i Trondheim Spektrum, som følger like etter gudstjenesten. En person fra RFL inviteres til å være tilstede som Den norske kirkes gjest til og med søndag 29. juni.

2. Stand/torgbod

RFL bør være tilstede på torget (26. – 28.06.) med en stand/torgbod med kulturuttrykk informasjon. RFL har informasjon som kan brukes i en slik stand, spesielt den engelske utgaven av heftet: "Oppreisning for et folk. Tatere før og nå". Denne teksten bør bearbeides og oppdateres, og det må trykkes i 1000 eksemplarer.

3. Film

Karoline Fougner har laget en film om en av folket, og denne foreslås vist i Vår Frue kirke, som blir "filmkirken" under KEK. Stig Utnem følger opp kontakten.

Det finnes en film av Vibeke Løkkeberg fra 1972, "Svaneviken" som kanskje kan brukes. Den må i tilfelle tekstes. RFL sjekker om denne kan skaffes.

4. Elias Axelsens sang vurderes i forhold til flere arrangementer. For tidlig å si noe mer konkret. SU følger opp å finne en plass til ham, for eksempel under åpnings- eller avslutningsgudstjenesten.
5. En av 15 offisielle tematiske høringer skal handle om "Costly reconciliation – truth and forgiveness". Høringen er 26.06. kl. 10.30 – 12.00. Norske/nordiske kirkers og samfunns erfaringer med forsoning med tatere og samer er tema. Forberedelsen av høringen drøftes i januar. For tatere tenker man seg et europeisk fokus. RFL har nordiske kontakter, og er positive til europeisk fokus. Stig Utnem trenger en person/et vitnesbyrd, og de engelske heftene.
6. Danske Folkekirkenes Nødhjelp vil trolig ha en stand med stoff om romanifolkets situasjon på Balkan med seg på Torget.
7. Det arbeides med å finne et romani jentekor fra Slovakia. Dette er avhengig av ekstern finansiering.

I øst-og sentral-Europa fortsetter og øker undertrykkelsen av romanifolk. Samtalen understreket betydningen av å ta opp dette med kirkeledere også fra disse områdene. Norske erfaringer med forsoning kan være viktige eksempler for kirker fra andre sammenhenger. RFL pekte på at kirkene kan være (og er) viktige som vakthund mot fornyet undertrykkelse, for eksempel i Slovakia, Tsjekkia og Romania.

Det ble diskutert hvordan romanifolket kunne presentere seg. RFL mente at det er viktig å få fram kompleksiteten som den er. Man har samme opphav om man nå er romani, sigøyner eller sinti, og ellers i Europa er ikke skillene mellom gruppene like framtrædende som i Norge.

Panter Tanter i Trondheim (jf. sak 18/02) kan evt. også trekkes inn med sin forestilling. Berit Rusten, tlf. 73 53 56 56. Stig Utnem Følger opp.

Vedtak:

- DNK tilbyr hjelp til å utforme et ekstra kapittel i heftet "Oppreisning for et folk. Tatere før og nå."
- DNK sender brev til Kommunal- og regionaldepartementet med støtte til RFL sine drifts- og andre søknader. Frist 12.12.02.

Sak 26/02 Stiftelsen Romanifolket/Taterne

Leif Bodin Larsen orienterte om at Stiftelsen har sendt en søknad til KRD om å opprette et oppreisningsfond for Romanifolket. Det er uro i RFL over gangen i saken, og usikkerhet i forhold til hva fondet skal være, spesielt i forhold til om fondet vil komme i stedet for bevilgningene som organisasjonen får.

I løpet av samtalen etter orienteringen, ble det avklart gjennom en telefonsamtale med advokat J. K. Thune at fondet ikke kommer i stedet for driftsstøtte. RFL etterlyste retningslinjer for representasjon i styret for stiftelsen og for Glåmdalsmuseet, og kunnskap om kriterier for å kunne sitte i styret for Stiftelsen.

Vedtak:

- DNK tilbyr å finne ut hva det innebærer juridisk at "bredest mulig lag av et folk skal høres" i saker som angår folket, og om dette er grunnlag for å inkludere ikke-representative grupper i styret for Stiftelsen og i andre sammenhenger.
- Det blir et møte i ressursgruppa for dialog mellom RFL og DNK, og advokat Thune, på Kirkens Hus 17.12.02 kl. 10.00 – 11.00.

Sak 27/02 Oppfølging av sak 20/02: Barnehjemmet Birkeli

Margot (DNK) har fulgt opp dette, uten at et har vært helt klart hva DNK sin rolle i dette skal være. RFL er ikke direkte involvert i søknaden til Vest-Agder fylkeskommune om støtte. Det var enighet om at det da heller ikke er naturlig at Kirkerådet sender støttebrev med søknaden.

Sak 28/02 Orienteringer

Fra RFL:

- 11.12.02: Pressekonferanse og CD-slipp på Cordial (Storgt)
- 16.12.02: Pressemelding fra Statsbygg om Glåmdalsmuseet

17.12.02 BSA



NFKL
Nemndsmedlemmene

| Dato | Vår ref. | Deres ref. | Deres dato |
|----------|--------------|------------|------------|
| 28.11.02 | 02/129-11 TM | | |

PROTOKOLL fra NFKL 22. nov. 2002.

Til stede: Eriksen; Gry Friis (leder)
Dalen; Anne (til lunsj)
Førsvoll; Reimunn
Jusnes; Ann Helen Fjeldstad
Labahå; Tove Lill
Lindseth; Kai
Lægdene; Kjersti Marie
Mile; Kristin Likestillingsombud (gjest til Sak NFKL 32/02).

Fra sekretariatet: Myrholt; Turid S.

Saksliste:
Sak NFKL 27/02: Innkalling og saksliste.

VEDTAK Innkalling og saksliste godkjent med merknaden om at man ønsker egne i saksnummer for AU-NFKL og NFKL. Følgende saker ble meldt til Sak NFKL 35/02: a) Kirkens Ressurssenter mot vold og seksuelle overgrep, b) FOKUS og representantskapsmøte, c) Besøk av ny Kirkerådesleder Tor Bjarne Bore og d) "Min kropp er min".

Sak NFKL 28/02: Godkjenning av protokoll.

VEDTAK: Protokoller godkjent.

Sak NFKL 29/02: Orienteringssaker:
a) **Sekr. stilling.**

Synnøve Hinnaland Stendahl har forlenget permisjonen ut 2002, og vikar Turid S. Myrholt fortsetter i 60 % ut året. Gry meddelte Nemndet at hun i henhold til AU-NFKL møte 23. sept. hadde sendt dir. i Kirkerådet brev med forespørsel om i hvilken stillingsprosent Nemndet ville få Synnøve i når hun kom tilbake i sin fulle stilling.

Svaret hun fikk på henvendelsen inneholdt ingen informasjon om dette bortsett fra gjentakelse av at Synnøve hadde 100 % stilling.

b) Familiestrukturseminaret 1. nov.

Gry meddelte Nemndet at seminaret var svært vellykket med over 50 mennesker til stede totalt. Foredragene var frimodige og velformulerte. Det arbeides i gruppen som sto ansvarlig for seminaret, med å få gitt ut foredragene i trykksakform. Det ble beklaget at slike seminarer ofte legges til Oslo slik at store deler av f.eks. Nord-Norge ikke får anledning til å delta. Nemndet diskuterte dette og vedtok følgende:

VEDTAK:

Det arr. et slik familiestrukturseminar med samme foredragsholdere, men med lokal profil i panelet i Tromsø i løpet av 2003. Kjersti Marie Lægende blir lokal kontakt og Nemndet ber familiestrukturgruppen ha et evalueringsmøte og følge opp saken.

c) Nemndets varighet ut 2003.

Alle i Nemndet sitter ut 2003, men siden det ikke lyktes med å få inn nye vararepr., må Nemndet ta en ny runde på dette.

VEDTAK:

Gry samarbeider med sekr. om å finne fortrinnsvis mannlige kandidater i 1. og 3. varaplass. og oversender navneforslag til Kirkerådet.

d) Konsultasjonen på Sola.

Konsultasjonen var meget vellykket, meddelte Gry. Det var i underkant av 80 deltakere – hvorav et nesten fulltallig bispekollegium. Foruten å få faglig påfyll og diskutere feltet med kollegaer i andre bispedømmer og med andre ansvarsområder, avsluttet konsultasjonens deltakere med en utfordring til Bispemøtet via konsultasjonens arbeidsgruppe, med å be om at Bispemøtet etablere et samordnende nasjonalt organ bestående av repr. fra Kirkerådet, Bispemøtet, Kirkens arbeidsgiverorganisasjon, Kirkens ressurscenter mot vold og seksuelle overgrep samt Kirkedep. Man ytret også ønske om å arr. ny konsultasjon med en syklus hvert tredje år.

e) Integreringsseminaret.

Sekr. arr. et seminar om integrering av likestillingsfeltet i de sentralkirkelige rådene før sommeren. Seminaret hadde 24 deltakere inkl. foredragsholdere. Erling Pettersen kom med mange direkte utfordringer til den enkelte konsulent/rådgiver/ansatt med tips om på hvilke områder innen deres felt kvinne- og likestilling kunne integreres.

Med tanke på endringene i Likestillingsloven drøftet Nemndet saken generelt, og understreket at man måtte være oppmerksom på faren for "privatisering" av ansvaret for å jobbe med saken når det er den

enkelte arbeidstaker sitt ansvar å realisere integreringen. Arbeid med en inkluderende praksis på likestillingsfeltet, er et strukturelt arbeid som ledelsen på arbeidsplassen har et primæransvar for å iverksette slik at den enkelte arbeidstaker kan gå inn i oppgaven.

I tilknytning til saken nevnte Turid at det skulle vært avholdt et seminar torsdag 22. nov. om integrering av kjønns- og likestillingsperspektivet i budsjettarbeidet arr. av Familie-, barnehage- og likestillingsavd. i dep. Seminaret blir avholdt senere og alle med lederansvar i Kirkerådet er informert av Turid om det. Turid skulle også sammen med Kirkerådets jurist Torbjørn B. Hjorthaug på et høringsseminar arr. av Arbeidslivslovutvalget om "Gjennomføring av EU-direktiv – Rammedirektiv mot diskriminering i arbeidslivet – i norsk rett". Også dette er alle ledere i Kirkerådet informert om.

f) NEKK – nordisk ekumenisk kvinnekongress i Sverige sept. 2003.

Turid meddelte at man på tlf. møte 20. nov. besluttet å utsette kongressen til 5-8 aug. 2004 fortrinnsvis i Sverige. Dette fordi man ikke hadde klart å få ned kostnadene på overnatting. En kongresspris på kr. 5.200,- pluss reise mente man var for dyrt til å kunne regne med at man ville nå utover gruppen som vil få dette dekket via jobben. Kongressens tema "Eva – hvor er du?" beholdes samt programmets innhold slik det foreligger nå. I stedet avholdes en arbeidskongress i Uppsala knyttet til et NEKK-møte 11-14 sept. 2003 hvor teamene. Kropp, kvinnelig lederskap og liturgi forsøkes tematisert, og hvor man vil hente inn sentrale kvinner i Uppsala/Stockholmsområdet som foredragsholdere (Åse Kleveland er nevnt) foruten f.eks bruke filmene "Kroppen min" av Margret Olin og "Vektløs" om Kari Iveland for å tematisere feltet.

VEDTAK:

Man ønsker PR for kvinnekongressen i KirkeAktuelt og via menighetsending fra Kirkerådet når den tid kommer slik at det i god tid før avvikling blir kjent at den vil finne sted slik at flest mulig kvinner fra Norge kan delta og få faglig påfyll samt bli kjent med det nordiske kvinnenettverket.

g) LWF/WICAS Finland – møtet i okt.

Turid hadde vært på møte i Finland/Helsinki som også inneholdt et lite miniseminar om strukturell vold på lørdagen hvor også sentrale kvinner i den finske kirken var invitert til å delta i debatten. På møtet gjennomgikk man de ulike landenes sentrale/store arr. for 2003 som kunne ha interesse for søsterkirkene. Dette både som informasjon, men også for å sikre at man ikke dobbeltplanlegger arr. eller avholder konkurrerende arr. på kvinnefeltet. For øvrig sto innspill til saksforberedelsen til LWF/Canada 2003 sentralt på dagsorden.

h) Olavstipend til Gry.

Nemndet gratulerte hjerteligst Gry med Olavstipendet som har tittelen: "Integrering av kvinne- og likestillings spørsmålet i Den

norske kirke etter det økumeniske tiåret". Problemstillingen er: Om, hvordan og i hvilken grad gjennomsyrrer og bidrar erfaringene med og engasjementet fra det økumeniske tiåret likestillingsperspektivet i Den norske kirke?

Nemndet ønsker Gry til lykke med arbeidsåret og ber henne om å bruke nemndet som ressurspersoner underveis. Det er også ønskelig med informasjon til Nemndet underveis fra hennes arbeid slik at Nemndet kan nyte godt av Grys jobbing og komme tidlig på banen dersom det viser seg at viktige saker bør følges opp av Nemndet.

Sak NFKL 30/02: 8. mars og konferanse i Trondheim.

Da det viste seg at det ikke lot seg gjøre å arrangere 8. mars-konferanse og gudstjeneste i Bergen, og tiden begynte å bli et problem mht planlegging, utfordret AU-NFKL igjen NKTF ved Kirsten Almås i Trondheim om det kunne være mulig å gjøre dette i Trondheim dersom nemndet sto økonomisk ansvarlig. Det viste seg da at i Trondheim har kvinnenettverket god kontakt med NTNU via studentpresten og at man der i tilknytning til 8. mars skulle ha markering på Universitetet med porno som tema. Under middagsmøtet Gry, Anne og Turid hadde med Kirsten Almås etter familiestukturseminaret, ble man da enige om at man går for en 8. marsgudstjeneste med festmiddag samt konferanse med teamet "trafficking" (ett av temaene som tas opp i "Churches say "NO" to violence against women"). Turid er blitt kjent med at det produseres en dokumentarfilm kalt "Sex-salve" om trafficking Norge/Balkan som skal bli ferdig jan./febr. 2003, og mente at det var mulig å få tilgang på denne til konferansen.

VEDTAK: Prosjektet støttes av nemndet og man ber om å få en notis i KirkeAktuelt om arr.

Sak NFKL 31/02: Møteplan 2003.

VEDTAK: NFKL har møter mandag 31. mars og fredag 21. nov med middag etterpå siden dette er nemndets siste møte.
AU-NFKL har møter fredag 31. jan., mandag 2. juni og mandag 8. sept.

Sak NFKL 32/02: Møte med Likestillingsombudet.

Til møtet hadde man invitert Likestillingsombudet Kristin Mile for å orientere om de viktigste endringene i Likestillingsloven og hvilke konkrete utfordringer dette medfører for Den norske kirke. Nemndet diskuterte hvordan man strukturelt kunne jobbe med Likestillingsloven i Kirkerådet/Den norske kirke. Mile meddelte at man fra 2003 av er pliktig til å jobbe aktivt, målrettet og planmessig for implementering av Likestillingsloven. Dette må man også redegjøre for i vår sammenheng inkl. budsjettmessig.

Mile påpekte at man da bør kartlegge, analysere NÅ-tilstanden for å få klarhet i hva man må gjøre fremover for å oppfylle

Likestillingsloven på arbeidsplassen der hvor manglene åpenbarer seg. Tilrettelegging av permisjoner, likestilling mht fravær for mor/far ved sykt barn, likestilling for ansatte mht stillingsprosent, rett til lik lønn for arbeid av lik verdi på tvers av fagområder og tariffavtaler, likestilling mellom kjønn for hvordan man har og hvem som får anledning til å bygge opp kompetanse, får nye utfordrende arbeidsoppgaver og derved har en mulighet for karrierestige på arbeidsplassen, var noen eksempler for ting man må ta fatt i og redegjøre for heretter.

VEDTAK: Nemndet vil følge godt med fremover hva som skjer med oppfølgingen av Likestillingsloven i Kirkerådet og i Den norske kirke.

Sak NFKL 33/02: Virksomhetsplan 2003.

Turid hadde skrevet et forslag til virksomhetsplan for 2003 som lå klar til møtet. Nemndet gikk igjennom denne og kom med noen endringsforslag.

VEDTAK: Virksomhetsplanen for 2003 legger til grunn at man har sekretær på feltet i 100 % stilling – se eget vedlegg.

Sak NFKL 34/02: KEK- Trondheim og nemndets deltakelse.

Nemndet drøftet deres mulighet for deltakelse og bidrag under KEK-møtet, men fant raskt ut at siden det ikke foreligger økonomiske midler til disposisjon, så ser man liten mulighet for å kunne bidra. Nemndet beklager dette, men ønsker allerede nå å være realistisk.

VEDTAK: NFKL vil kanalisere sin deltakelse under KEK-konferansen gjennom NEKK.

Sak NFKL 35/02: Eventuelt.

a) Kirkens ressurscenter mot vold og seksuelle overgrep.

Gry hadde bedt Turid om å undersøke de faktiske forholdene for Kirkens Ressurscenter mot vold og seksuelle overgrep. Turid hadde da sendt forespørsel til dir. i Kirkerådet Erling Pettersen samt til daglig leder Elisabeth Torp ved Ressurscenteret. Fra Torp fikk hun tilsendt informasjon som ble delt ut under møtet. Nemndet diskuterte saken nøye og gjorde følgende vedtak:

VEDTAK: NFKL er lei seg for at Kirkens ressurscenter mot vold og seksuelle overgrep har kommet i denne situasjonen og stiller seg undrende til at det ikke er gjort noe på et tidligere tidspunkt for å sikre den økonomiske tildelingen av midler for senteret.

b) FOKUS og representantskapsmøtet.

Gry orienterte om at hun ikke kan møte i år. Ingen andre har anledning heller, men Eva Fidjestøl er Kirkerådets repr. og vil ivareta våre interesser.

VEDTAK: Tas til etterretning.

c) Besøk av ny Kirkerådsleder Tor Bjarne Bore 5. des. i Kirkerådet.

Turid meddelte at den nye Kirkerådslederen skulle komme på besøk i Kirkerådet 5. des. og at man var oppfordret til å komme med innspill for hva ledelsen ville drøfte med ham på møte den dagen. På bakgrunn av samtalen med Likestillingsombudet, oppsummerte og vedtok NFKL av man vil utfordre den nye Kirkerådslederen til følgende:

VEDTAK: Leder for NFKL Gry Friis Eriksen skriver brev til direktør i Kirkerådet Erling Pettersen hvor følgende pkt. bes diskutert med den nye Kirkerådslederen:

- a) Strategiplanen fra KM 1999 for Kvinne- og Likestillingsspørsmål 2000-2008 må overrekkes ham.
- b) Arbeid med oppfølging av Likestillingsloven i Kirkerådet inkl. sekreteriat hvor man har fokus på pkt. ovenfor i samtalen med Likestillingsombudet mht. hva man bør gripe fatt og hvordan man realiserer dette. Her bør struktur, prosess og innhold fokuseres.
- c) NFKL uttrykker bekymring for feltet fordi man kun har fått vikar i 40/60 % stilling, og man pr. dags dato ikke har fått klarert i hvilken stillingsprosent Synnøve Hinnaland Stendahl får arbeide med Kvinne- og Likestillingsspørsmål når hun kommer tilbake i sin 100 % stilling. Dette vanskeliggjør bl.a. planleggings- og igangsettingsarbeidet mht aktivitet for 2003. Man ber derfor den nye Kirkerådslederen om å se på saken all den tid man i 2003 særlig må jobbe med implementering av Likestillingsloven.
- d) NFKL ønsker å møte den nye Kirkerådslederen enten med hele NFKL, AU-NFKL eller bare leder hvis ikke annet lar seg gjøre.

d) "Min kropp er min".

Turid hadde i henhold til vedtak i AU-NFKL kontaktet Incest-senteret i Oslo for konsulentuttalelse på heftet "Min kropp er min" med tanke på mulig utgivelse i 2003. Den var kommet samt videresendt til Sverige for ytterligere informasjon. Sistnevnte ventes det på ennå. Incest-senteret hadde noen bemerkninger som man bør ta hensyn til; sammenfallende med Reimunns kommentar. Han opplyste i tillegg at det finnes et opplegg som heter "Trygg og sterk" på temaet for barnehager samt en kortfilm som heter "Trøbbel" som er meget god. Han var derfor usikker på om man trengte mer materiale på feltet enn det som allerede forelå.

VEDTAK: Turid sender også en forespørsel til Nasjonalt resurssenter for konsulentuttalelse samt sjekker opp "Trygg og sterk" og "Trøbbel" til

neste AU-møte samt får inn kommentar fra Sverige før mer iverksettes.

Med hilsen

Gry Friis Eriksen

Gry Friis Eriksen

Leder

Turid S. Myrholt
Turid S. Myrholt
sekretær

Forslag til ÅRSPLAN 2003

12. KVINNESPØRSMÅL OG LIKESTILLING – 100 % stilling på feltet

| HOVEDOPPGAVE 2003 | MÅL | RESULTATMÅL 2003 | ÅRSRAPPORT 2003 |
|---|--|--|-----------------|
| Strategiplan for kvinnespørsmål og likestilling i Den norske kirke. | <p>Pkt. III: Vektlegge kvinners kompetanse i kirkens arbeid for fred, rettferd og vem om skaperverket.</p> <p>Underpunkt c).</p> | <p>RESULTATMÅL 2003</p> <ul style="list-style-type: none"> - "Kvinne er kvinne best ..." og "Mistreatment" - KEK/LWF-Canada. - Undersøke mulighet for og evt. inngå samarbeid med KN, NKR, KV, MIRA-senteret, Emmaus om internasjonal kvinnesolidaritet f. eks. i tilknytning til "Tiår mot vold" og "Churches say "No" to violence against women." | |
| | <p>Pkt. IV: Intensivere kirkens innsats mot vold og overgrep.</p> <p>Underpunkt a).</p> | <ul style="list-style-type: none"> - Følge opp konsultasjon for fagetisk personalråd; brev til Bispemøtet derfra ad opprettelse av nasjonalt samord. organ, Håndbok og retningslinjer. - Kirkerådets forpliktelse til "Tiår mot vold"; kvinneperspektiv – oversette, illustrasjon, grafisk design og markedsføring "Churches say "No" to violence against women." - "Min kropp er min" – vurdere å utgi og distribuere heftet med eksterne midler (Barne- og familiedep.) - 25. nov. utarbeide markeringsmaterieill til den internasjonale dagen "Mot vold mot kvinner" – tverrfaglig og flerkulturell satsning. | |

| | | |
|---|---|--|
| <p>Pkt. V: Arbeide for et likeverdig og likestilt fellesskap. Underpunkt a, b), c) og e).</p> | <ul style="list-style-type: none"> - Utarb./utgi/markedsføre ressursmateriell om <u>familiestrukturer i et likestillings-perspektiv.</u> - Arr. tilsvarende familiestrukturseminar i Tromsø i løpet av høsten. - Arrangere <u>8. mars gudstjeneste og konferanse i Trondheim m/”trafficking” som tema.</u> - Arb.konf. sept. Uppsala; <u>NEKK – Kroppen min, kvinner og lederskap, liturgi.</u> - Forb. <u>NEKK Kvinnekonf. aug. 2004: Eva – hvor er du?</u> | |
|---|---|--|

Strategiplan 2000-2008/prioriteringsområder/Kvinne- og Likestillingsspørsmål

Pkt. III Vektlegge kvinners kompetanse i kirkens arbeid for fred, rettferd og vern om skaperverket.

- a) Samarbeide med kvinner i Sør.
- b) Bidra til at innvandrerkvinnens stilling styrkes.
- c) Videreføre økumenisk kontakt og samarbeid.
- d) Drøfte miljøvern i et kvinneperspektiv.

Pkt. IV Intensivere kirkens innsats mot vold og overgrep.

- a) Mobilisere kvinners og menns ressurser og videreutvikle apparatet mot vold og overgrep. (Diakoni)
- b) Fokuserer på seksuelle overgrep mot gutter. (Ungdom./diakoni)
- c) Arbeide med gudsbilde, språk og liturgi i lys av overgrepserfaringer. (Kirkens ressursenter ...)
- d) Arbeide med overgrep og vold mot kvinner i krigssituasjoner.

Pkt. V Arbeide for et likeverdig og likestilt fellesskap.

- a) Arbeide med spørsmål om jenters og gutters kjønnsidentitet og selvbylde. (Ungdom/diakoni).
- b) Arbeide med kvinneroller/mannroller og relasjonsidentitet. (medarb.skap).
- c) Styrke bevisstgjøring av jenter/gutter og unge kvinner/menn som deltakere i kirken.
- d) Arbeide med lederskapsmodeller i forhold til kjønnsroller.
- e) Arbeide med hjemmets og familiens betydning for identitet og fellesskap. (Dåpsoppl./diakoni)

(...) = Kirkemøtets satsingsområder 2002-2005)

Lokal menighet i en global kirke.

- Ungdom
- Medarbeiderskap
- Dåpsopplæring
- Diakoni



KISP
Medlemmene

Dato
12.02.03

Vår ref.
02/6-2 BSA

Deres ref.

Deres dato

***Referat fra møte i Komitèen for internasjonale spørsmål
17. og 18. oktober***

Tilstede: Raag Rolfsen, Hilde Salvesen, Knut Refsdal, Knut Yngvar Sønstegaard, Karin Dokken, Kristin Sommer, Gaim Kebrab, Sturla Stålsett, Ulla Schmidt (fra sak 20/02)

Meldt forfall: Olav Skjevesland, Ann Kristin Wuolab

Ikke tilstede: Eilert Rostrup

Fra sekretariatet: Margot I. Skarpeteig (ref., redigert av Bjørg Sandkjær)

Neste møte i KISP blir **8. og 9. mai** på Kirkens hus

KISP 16/02 Godkjenning av innkalling og dagsorden

Vedtak:

Colombiaseminar tas opp som sak på dette møtet. Innkalling og justert dagsorden godkjennes.

KISP 17/02 Godkjenning av protokoll fra møtet 4.-5. april 2002

Vedtak:

Protokoll fra møtet 4.-5. april 2002 ble godkjent, med en anmerkning: Det ble foreslått at KISP skulle ta opp urfolks rettigheter i Colombia på dagens møte, men dette har AU foreslått at utsettes til et seminar våren 2003.

KISP 18/02 Orientering om referater og protokoller

Protokoller:

- Protokoll, KISP AU 30. mai. Under sak 14/02 er det uklart om man tenker seg ett eller to seminarer i New York.
- Protokoll, KISP AU 13. september.

- Protokoll, Menneskerettighetsrådet 26. august: Utvalgene bør utnytte hverandres kompetanse og spille på hverandre. KISP bør invitere MRU til et felles møte/seminar, og med middag etterpå. KISP oppfordrer MRU til å sende en representant på KISP-møtene.
- Protokoll, Mellomkirkelig råd

Andre orienteringssaker:

- Når det gjelder homofilis spørsmål, bør det drøftes om man skal få til et tverrfaglig samarbeid mellom KISP, Teologisk nemd og Teologisk lærenemnd.
- Sturla informerte om at seminaret om sårbarhet og sikkerhet utsettes til 2003, på grunn av vanskeligheter med å få internasjonale foredragsholdere under seminaret.
- Norges Kristne Råd har en delegasjon til Jerusalem i desember. Et formål er å skape dialog mellom ulike grupperinger.

Vedtak:

Orienteringene tas til etterretning.

KISP 19/02 Utvidelse av funksjonstiden for KISP

Gaim Kebreab må avklare med sine respektive sammenhenger om fortsettelse av funksjonstiden. Knut Yngvar Sønstegaard kan stille sin plass til disposisjon.

Vedtak:

Medlemmene i KISP sier seg villige til å sitte i komitèen i ett ekstra år, det vil si ut 2003, med forbeholdene som er nevnt over.

KISP 20/02 Verdensbilder i norsk utenriks- og bistandspolitikk – verdensbilder i KISP. Innledning v/ Terje Tvedt, forskningsleder ved Senter for utviklingsstudier og professor ved Institutt for geografi, Universitetet i Bergen.

Sammendrag av innledningen:

Ethvert land har behov for refleksjon over egne perspektiver på verdensutviklingen, verdens gang osv. Hva kjennetegner den norske diskurs?

- Forestillingen om at historien er universell. Alle samfunn må gjennomgå de samme utviklingstrinnene. Alle samfunn vil på et eller annet tidspunkt utvikle seg gjennom det samme mønsteret. I Norge har denne ideen stått veldig sterkt.
- Forestillingene om at de verdene Norge står for er universelle. Bistand har heller ikke blitt oppfattet som et vestlig produkt, det blir oppfattet som verdinøytralt. Dette fører til at egne verdier og oppfatninger ikke oppfattes som kontekstuel utviklet. Evnen til å forstå eurosentrismens betydning forsvinner. Man rotfester ikke det norske prosjektet i en bestemt sivilisasjons historie. Man oppfatter det som normalt, og dermed trengs ingen politisk eller moralsk begrunnelse. Konsekvensene er at man

ikke behøver å etablere et språk som identifiserer dette. Man er tilsynelatende opptatt av verden og beskrive denne. Det man egentlig gjør, er å få en bekreftelse på sine egne perspektiver.

Vedtak:

KISP takker for orienteringen, og tar den til etterretning i eget arbeid med verdensbilder og selvbilde.

KISP 21/02 Gud i norsk politikk ved Torkel Brekke. Utgår.

KISP 22/02 Presentasjon/innlegg ved Olav Fykse Tveit

Sammendrag av Fykse Tveits innlegg:

Fykse Tveit foreslår å ha et tettere samarbeid mellom nemdene og mellom nemdene og MKR og nemdene og Kirkemøtet. Mellomkirkelig råd bør ha en sak på hvert Kirkemøte, og dette kan gjerne saksforberedes i KISP.

KISPs arbeid er veldig utadrettet. Når Rådet uttaler seg om noe, bør man ikke bare ha kunnskap om feltet, men også en teologisk begrunnelse for det. Dette bør være både nemdenes og sekretariatets ansvar.

Kirkemøtet prioriterer saksfelt innen Europa. Dette kan være en sak for KISP. Hva betyr utviklinga i EU for kirkene i Europa? Hvor kan vi påvirke? Dette er både et KISP-spørsmål og et Teologisk nemd-spørsmål.

Andre aktuelle temaer å arbeide (videre) med er

- krigs- og fredsetikk, særlig i sammenheng med Irak-krisa vi står overfor;
- miljøspørsmål, som også er et viktig økumenisk spørsmål. Patriarken av Konstantinopel arbeider for eksempel også med dette.
- Sellafield bør også gjøres til et felles økumenisk spørsmål i Norge. MRK forsøker å få det opp som et tema på KEK. Dette kan det være mulig å samarbeide med KISP om.
- Bør vi gjøre en markering i forbindelse med fredsprisutdelingen? Jimmy Carter står for mye av det KISP jobber med.

Vedtak:

KISP takker for orienteringen, og tar innspillene med i videre arbeid med planer for virksomheten.

KISP 23/02 Hvor står vi, og hvor går vi? Diskusjon om KISPs verdensbilder, selvbilder, mandat og rolle i norsk kirkelig og politisk offentlighet.

- Det er ikke alle de mange småsakene som har vært KISPs suksess, men de store dybdesakene, som Sårbarhet og sikkerhet. Det er fint at vi kan få en legitimering av å prioritere saker og å ikke mene noe om alt.
- Hva går vi glipp av ved å gå i dybden? Vi kan bli treigere og mykere. Vi kan stå i fare for å miste kontakten med de løpende spørsmålene. Hvis vi skal sanere ned og bare går i dybden, kan vi miste litt av kontakten med omverden.

- Det er viktig at vi har en klar forståelse av hva som skjer i Europa. Men KISPs engasjement er en forlengelse av Den norske kirke og KV. Det er ikke først og fremst teologisk refleksjon som mangler, men hvordan kirken i Norge kan forstå temaer som er debattert overden over. Hvordan kan vi utfordre norsk politikk og økumeniske nettverk? Fattigdom samt krig og fred er viktige temaer.
- Positivt å samarbeide med Teologisk Nemd og andre. Fint å tenke helhet, framfor å være en øy for seg selv. Saksområder som tas opp her kan få betydning for kirkeliv, ungdomsarbeid og annet. Det økumeniske perspektivet på saker kan være interessant. Mye av det som KISP jobber med er noe som også andre kirkesamfunn trenger. Går det an å se flere økumeniske veier ut fra KISP?

Vedtak:

- *På det neste møtet bør KISP utarbeide en oversikt over KISP-medlemmenes kompetanse, se på spesialfelt, og eventuelt fordele arbeidsoppgaver i forhold til dette.*
- *På neste møte legges det fram en oversikt over hvilke fora KISP er representert i, og hvilken sammenheng KISP står i.*

KISP 24/02 Orientering om situasjonen i Chiapas ved Sturla J. Stålsett

Sturla deltok på en delegasjonsreise i mars, og rapporten har blitt bredt presentert.

Hovedbudskapene fra rapporten er at:

- vi ønsker et norsk fokus på konflikten og situasjonen forøvrig i Chiapas;
- det fare for oppblussing av konflikten. En nylig vedtatt urfolkslov er betydelig svakere enn man hadde forventet, og har ført til skuffelser og frustrasjoner blant indianerne og deres støttespillere;
- myndigheter og NGOer viser en vilje til en internasjonalisering med et høyt internasjonalt engasjement. Det bør komme høyt opp på agendaen i alt stat-til-stat-samarbeid.

Det nye statsbudsjettet åpner for at urfolk og andre sårbare grupper kan motta støtte, også i ikke-MUL-land. Det er en fare for at antiterrorisme skal komme i fokus i Chiapas, og at autonomi for indianerne kommer i bakgrunnen.

Vedtak:

Urfolkslovgivning generelt i Latin-Amerika bør tas opp på neste KISP-møte, sammen med den nye norske urfolksstrategien.

KISP 25/02 Orientering om situasjonen i Colombia ved Hilde Salvesen

Hilde har vært i Colombia for Norges Kristne Råd, og hensikten var å få kontakt med ulike kirkesamfunn og bidra til økt økumenisk samarbeid. Det har vært et tidvis splittet miljø blant kristne i Colombia. Det har blitt innført en unntakstilstand i landet, med økte fullmakter for det militære og hvor sivile rettigheter er satt til side. Situasjonen er svært alvorlig, og det er viktig

å sette Colombia på dagsorden. Dette kan gjøres på vårsemesteret og gjerne med et seminar med bidragsytere fra Colombia.

Vedtak:

Det undersøkes muligheter for å arrangere et Colombia-seminar våren 2003, gjerne i samarbeid med Colombianettverket. Seminaret legges utenom KISP sitt vårmøte.

KISP 26/02 Endringer i verdenspolitikken etter 11. september med særlig fokus på USAs planlagte krigføring mot Irak. Innledning ved Henrik Thune, Norsk Utenrikspolitisk Institutt.

Sammendrag av innledningen:

USA ønsker å omkalfatre aktørene innenfor det eksisterende regimet. Den politikken USA har ført på 1990-tallet har vært en slags oppdemningspolitikk, for å forhindre nye våpen og for å kunne stimulerer til et kupp i Irak. USA har en erklært en dobbelthet i forhold til Sikkerhetsrådets politikk. Landet har sagt at de vil respektere Sikkerhetsrådets politikk, samtidig som man sier at de ikke gir seg før Hussein har falt.

Norges posisjon er at man ønsker en ny resolusjon, og at man støtter en krig dersom det foreligger et FN-mandat. Norge har et ansvar for å ta selvstendig stilling, jf. FN-paktens kap. VIII:

1. Er Irak en umiddelbar trussel?
2. Finnes det alternativer til krig utover inspeksjoner?
3. Er trusselen ved å unnlate å gå til krig større enn trusselen ved å gå til krig?

Det er vanskelig å kritisere norsk politikk, da den er vanskelig å identifisere. Man har sagt at man vil støtte en krig dersom det finnes et FN-mandat. Det er jo en fin holdning, men det er jo en helt gal holdning i det øyeblikket man selv sitter i Sikkerhetsrådet. Vi har et mandat fra Norge og fra de landene som valgte Norge inn i Sikkerhetsrådet, og *forventes* å mene noe om dette.

Sikkerhetsrådet trenger ikke å true med krig overfor Irak, for Irak vet svært godt at situasjonen er alvorlig og at USA er klare til å gå til krig.

Irak er først og fremst en trussel mot sin egen befolkning. Husseins sikkerhetspolitikk har vært intern og ikke ekstern, han har først og fremst vært redd for interne kupp. Han har inngått store intensjonsavtaler med kinesiske, indonesiske og franske myndigheter med hensyn til olje. Det er enorme oljeforekomster i Irak. Irak har tette handelsforbindelser med Russland og Frankrike. Dersom Russland og Frankrike stemmer for resolusjoner som Irak er skeptisk til, vil Irak nulle disse intensjonsavtaler.

Innad i Irak er holdningen den at denne krigen er helt unødvendig, og at Irak ikke en noen reell trussel mot verdensfreden. Man tror ikke at Irak har mulighet til å utvikle betydelige militærmidler, grunnet våpeninspeksjonen. Mellom 600 000 og 1 000 000 kurdere i Irak har mistet livet på grunn av Saddam. I tillegg er det en ekstremt høy barnedødelighet.

Hva vet vi nå om våpenproduksjonen i Irak? Lite, men det ser ikke ut til at det har skjedd veldig mye siden inspektørene sist var inne, i 1998. Storbritannia sier ikke at Irak utgjør en stor trussel i dag, men at det kan bli en stor trussel i framtiden, og at dette kan legitimere et angrep.

Folkerettslig er det uhyre dramatisk å åpne for at man skal gå inn militært for å endre et regime, særlig når man ikke kan peke på at det er en overhengende trussel. På den annen side vil Irak uten våpeninspektører tilstede være en reell trussel.

Vedtak:

På bakgrunn av Henrik Thunes innledning og diskusjonen etterpå, formulerer KISP et åpent brev til Utenriksdepartementet om et eventuelt forkjøpsangrep på Irak. Brevet vedlegges protokollen.

KISP 27/02 Orientering om situasjonen i Midtøsten ved Eliert Rostrup. Utgår.

KISP 28/02 Orientering om Mellomkirkelig råds Irak-uttalelse ved Sturla J. Stålsett.

Sturla orienterte om MKR sin Irak-uttalelse, som vedlegges protokollen.

Vedtak:

KISP takker for orienteringen, og tar den til etterretning.

KISP 29/02 Orientering om migrasjonspolitikken i Europa etter 11. september v/Ulla Schmidt

Sammendrag av innledningen:

11. september forsterket tendenser som allerede var i gang. Noe av det mest problematiske er manglende tilgang til å søke asyl, blant annet gjennom at personer ikke kommer inn i et land slik at de kan søke asyl. Økt illegal immigrasjon på grunn av dette, særlig gjelder dette i middelhavslandene. Særlig bekymring for enslige mindreårige.

FNs flyktningkommisær har kommet med en uttalelse om i hvilken grad 11. sept har hatt betydning, hvor han påpeker:

- fare for at asylsøkere blir betraktet som et nasjonalt sikkerhetsproblem i stedet for å fokusere på retten til å søke asyl. Faren for at asylsøkere som har legitime krav kan bli offer for innstramming;
- at det skjer en undergraving av etablerte standarder for hvilke lovbeskyttelse asylsøkere har krav på.

CCME vil antakeligvis gå inn som en del av KEK, og det vil kunne være mulig at roma-folket settes på dagsorden i KEK. Dette gir berøringspunkter for KISP.

Statenes sikkerhetshensyn gir seg i større grad utslag i praksiser som er problematiske i forhold til folkeretten. Dette er også et signal om at et Europa-fokus kan være relevant for KISP.

Vedtak:

KISP takker for orienteringen, og tar den til etterretning. Det vil være viktig å videreføre vårt arbeid med disse spørsmålene i tilknytning til neste års KEK-møte i Trondheim.

KISP 30/02 Orientering om "Sårbarhet og sikkerhet" ved Raag Rolfsen

Vi fikk en oppfordring om å se på sikkerhetsspørsmål og da særlig humanitær intervensjon, og nedsatte en gruppe bestående av Raag Rolfsen, Karin Dokken, Hans Morten Haugen og Sturla J. Stålsett.

Boka gruppa skrev, "Sårbarhet og sikkerhet", tar for seg et utvidet sikkerhetsbegrep, med bl.a. økonomisk, miljømessig, menneskelig sikkerhet. Mange har tatt til seg tankene og synes det er en fruktbar tilnærming til sårbarhet og sikkerhet. Representantene i gruppa har holdt en rekke foredrag. Dokumentet har også blitt spredt internasjonalt.

Vedtak:

KISP takker for orienteringen, og tar den til etterretning. Arbeidet videreføres langs de linjer en til nå har fulgt.

KISP 31/02 Orientering om World Summit on Sustainable Development i Johannesburg ved Gaim Kebreab og Kristin Sommer

Kristin Sommer: Toppmøtet var stort og overveldende, men diffust og vanskelig å gripe fatt i. Fikk akkreditering til FN, og var noe på FN-forhandlingene og noe på forumet for det sivile samfunn. Var blant annet med på caucus om kirkens rolle mht. bærekraftig utvikling, og dette var svært interessant. Veldig bra kirkenettverk. Hun stiller spørsmålsteget til om slike toppmøter er den beste settingen for å knytte kontakter og bygge nettverk. To utfordringer som kom fra Ecumenical Team: 1. Det var et voldsomt overtall av hvite mennesker, selv om møtet var i Afrika. Dette er blant annet kirkenes ansvar. Også den norske kirke bør ta dette på alvor. 2. Utfordring om å delta på et senere møte om miljø.

Gaim Kebreab: Det var en klar kamp mellom Japan, USA, Canada og Australia på den ene side og Norge, Sveits og andre ikke-EU-land på den annen side. Vi så tendenser til USA og sine allierte mot resten av verden. Vi så også tydelig at business var tungt inne i Johannesburg. I tillegg var det en rekke NGOer tilstede, og de spilte en avgjørende rolle i flere saker. Ecumenical team representerte kirker fra hele verden. Strategien her var at representantene fra det enkelte land skulle lobbe overfor sitt lands delegasjon. Mange organisasjoner fra sør hadde lite kunnskap om prosessene. Derfor var det særlig viktig med Ecumenical team.

Vedtak:

KISP takker for orienteringen, og tar den til etterretning.

KISP 32/02 Arbeidsplan

Temaer for våren:

- Europeisk flyktningepolitikk
- Midtøstendebatt og bibelbruk (seminar i samarbeid med TN under KISP-møtet i mai)
- Urfolksrettigheter
- Colombiaseminar (legges utenom KISP-møtet)

Temaer for høsten:

- Legg opp til en evaluering, gjerne med ekstern evaluatør (søk om midler i MKR)

KISP 33/02 Oppnevninger til Menneskerettighetsutvalget

Vedtak:

Reidun Ask og Trine Stensen Lunde gjenoppnevnes. Ida-Eline Engh opnevnes. Anne Veiteberg og Øystein Gjerdrum går ut av MRU, og KISP takker for innsatsen!

BSA 120203



Medlemmene i KATLUSA

Dato
20.12.02

Vår ref.
98/19-20 BSA

Deres ref.

Deres dato

Protokoll fra møte i katolsk-luthersk samtalegruppe 12.11.02 på Kirkens hus

Tilstede: Per Bjørn Halvorsen, Else Britt Nilsen, Gerhard Schwenzer, Olav Skjevesland, Lars Erik Rikheim, Jo Neve.

Forfall: Berit Lånke, Åse B. Cameron, Trond Skard Dokka.

Fra MKR-sekretariatet: Olav Fykse Tveit, Bjørg Sandkjær (ref).

Neste møte: 29. april 2003 kl. 14 – 18 på Kirkens hus, Underhaugsvn. 15

SAK 7/02 PROTOKOLL FRA MØTET 13.05.02

Vedtatt: Protokollen ble vedtatt uten endringer.

SAK 8/02 ORIENTERINGER FRA DEN KATOLSKE KIRKE

Biskop Schwenzer orienterte om følgende saker i Den katolske kirke:

- Familiekontoret som det ble orientert om på forrige møte er nå i gang. Man har ansatt personer med relevant kompetanse, og det blir brukt. Man ser nå at selv målgruppa for kontoret er mennesker som forbereder seg til ekteskap, kommer det mange som trenger ekteskapsrådgivning. Man vurderer derfor nå å utvide kompetansen i senteret.
- Ungdomsarbeid er prioritert av pastoralrådet. Det vil bli et seminar primo august, og det arbeides mer i forhold til Norges Unge Katolikker.
- Oslo bispedømme feirer 50-årsjubileum som selvstendig bispedømme neste år. Dette feires med kulturdag og gatefest i Akersbakken, og gudstjeneste på selve dagen (29. juni).

SAK 9/02 ORIENTERINGER FRA DEN NORSKE KIRKE

Biskop Skjevesland orienterte om følgende saker i Den norske kirke:

- Biskop Finn Wagle er ny preses fra i høst.
- Det nylig avholdte Kirkemøtet vedtok en ny, supplerende gravferdsordning, som gir større valgfrihet i liturgien.
- Institutt for kristen oppseding (IKO) sin fremtids utforming diskuteres. IKO har flere eiere, og man søker å finne IKO sin plass i den nye kirkestrukturen.
- Alternativt tilsyn ved teologisk uenighet. Dette er et vanskelig tema, men man finner tilsyn i delegasjonslinjen innenfor bispedømmet, man ønsker ikke en ordning med "flying bishop".
- Riksantikvaren og Dnk har hatt flere diskusjoner om kirker som kulturrom og som levende gudstjenesterom. Det er nå bestemt å opprette et samtaleorgan mellom Riksantikvaren og biskopene.
- En viktig sak på Kirkemøtet var forholdet mellom stat og kirke. Her var det en konstruktiv komitebehandling som samlet mange syn, i motsetning til slik det ble fremstilt i media. Det er ikke flertall for rask progresjon. I høringsuttalelser er det mange forbehold, men få ønsker status quo. Kirkemøtet prioriterte spørsmål som er uavhengig av forholdet til staten, som kirkeforståelse, en mer enhetlig kirkelig økonomi, organisering, samordning av arbeidsgiveransvar, valgordning i ny kirkestruktur (direkte eller indirekte valg). KM hilste også velkomment den bebudete offentlige utredningen om forholdet mellom stat og kirke.
- Sommeren 2003 avholdes Konferansen av europeiske kirker (KEK) i Trondheim. Kirkemøtet diskuterte også hvordan Dnk skal forholde seg til et Europa i forandring. Charta Oecumenica danner et utgangspunkt. KM-vedtaket signaliserer fokus og engasjement for Europa fremover.
- KM vedtok utmelding av Nordisk økumenisk råd (NØR), etter at DnKs forslag om omorganisering ble avslått.
- Kvalitetsreformen berører også kirkelig utdanning. Det er vedtatt at mastergrad er ønskelig for diakoner, kateketer og kantorer. Samtidig er det nå, etter vedtak om satsing på dåpsopplæring, behov for mange nye dåpslærere, og det er også behov for undervisningspersonell.
- Ny leder for Mellomkirkelig Råd er Ingrid Vad Nilsen, ny leder for Kirkerådet Thor Bjarne Bore.

Diskusjon om ivaretagelsen av de teologiske læresamtalene på nordisk nivå etter at DnK har meldt seg ut at NØR.

SAK 10/02 OPPFØLGING AV FELLESKERKLÆRINGEN OM RETTFERDIGGJØRELSLÆREN

Biskop Skjevesland la fram et notat om "rettferdiggjørelsen: forensisk eller effektiv?" fra et luthersk perspektiv. Hovedpunktene hans var at:

- Luther og den lutherske bekjennelse gjorde rettferdiggjørelsen til et teologisk aksepunkt i dialektikken lov – evangelium. Rettferdiggjørelsen har tre bærende momenter: "Alene av nåde" (gratis), "for Kristi skyld" (propter Christum), "ved troen alene" (per fidem).
- momentet "ved troen alene" utelukker ikke menneskets personalside, men inkluderer den, jf. Luthers "jeg"
- den rettferdiggjørende nåde er etter Luther, og bekjennelsen det å rettferdig-erklære og det å rettferdig-gjøre. Ved å erklære rettferdig, gjør Gud rettferdig.

- rettferdiggjørelsen er ingen rent forensisk akt, forstått som kun en ikke-tilregning av synd, som tilgivelse, og ikke helliggjørelse. Rettferdiggjørelsen bevirker noe. Rettferdiggjørelsen er slik sett aldri uten helligelse.
- I følge luthersk syn er rettferdiggjørelsen både totalakt og partialakt. Ikke bare an frisetting, men et perspektiv av "utvikling" hører også med, jf. Forklaringen til 3. artikkel: - Den hellige Ånd har kalt meg ved evangeliet, opplyst meg ved sine gaver, helliggjort meg og bevart meg (...), likesom han kaller, samler, opplyser og helliggjør hele kristenheten".
- Det lutherske "simul iustus et peccator" blir ofte misforstått, fordi man lett forstår rettferdiggjørelse som noe utvendig, som ren forensisk erklæring. Å rettferdig-erklære er også å rettferdig-gjøre. Dermed oppfattes, på overfladisk vis dette "simul" som en slags fredelig sameksistens mellom rettferdighet og synd i den kristne. Det lutherske "simul iustus et peccator" rommer "ingen abstrakt apriorisk grunnsats, men en konkret posteriorisk erfaringssats, en bønneerfaring" (Pöhlmann). Den betyr: om enn den kristne gjennom rettferdiggjørelsen overfor Gud er syndfri, blir han hva angår eget kristenliv stadig på ny en synder.
- "Rettferdiggjørelseslæren er i dag ikke lenger et kontroversteologisk problem, men et hermeneutisk problem" (Pöhlmann). Avery Dulles søker å tilrettelegge den katolske signering av Joint Declaration ved å hevde "at man her har to systemer som man er nødt til å se på helhetlig. Den katolske måten å uttrykke seg på, slik den kommer til uttrykk i Tridentinerkonsilet, er skolastisk og sterkt preget av gresk metafysikk. Den lutherske måten å uttrykke seg på er eksistensiell, personlig, eller som andre foretrekker å si, mer relasjonell" (sit. O. Moi i TTK 3/2002).

Refleksjoner og reaksjoner:

- dette kan også katolikker stå inne for.
- problemet i reformasjon og motreformasjon var at man så på sitt eget standpunkt som absolutt. Det er viktig å åpne for flere vinkler og perspektiv, og etter felleserklæringen er dette akseptert.
- Mange sier at tilgivelse/syndsforlatelse ikke er viktig i dag, og at problemet nå henger sammen med selvfølelse. Men mennesker i dag ris jo nettopp av skyldfølelse og dårlig samvittighet, derfor er rettferdiggjørelsen relevant i dagens situasjon. Vi lever i et nådeløst samfunn!
- Vi mangler kanskje begrep for relasjonen menneske-Gud. Kirkefedrenes fokus på enhet, kunne vært et fruktbart perspektiv.

Bisjop Gerhard Schwenzer la fram et notat om interkommunion. Bakgrunnen for å ta opp temaet er "Den katolske kirkes steile holdning til det som kalles interkommunion" (biskop Schwenzer). Hovedpunktene i notatet var at:

- Hva ligger i begrepet "Kristi legeme"? Både 1. nattverdens innviende brød og 2. Kirken.
- Til 1: Iflg katolsk lære sier Jesus om nattverden at dette er *meg*, ikke at dette er mitt legeme. Det å delta i nattverden er å bli (innlemmet i) ett legeme: Kirken. Dette er troens tendens til å bli legemliggjort, som noe konkret – dette er ikke bare geistlig/åndelig. Å ta imot nattverd er å ville de troendes fellesskap, og en slik levende tro er begynnelsen på en forvandlet verden.
- Til 2: Det avgjørende er at kirken er klar over sin plass som forsoningens rom i verden. Kirken er det legemet Kristus opprettet ved nattverden. Det er ikke Kristi vilje at vi skal leve i forskjellige konfesjoner.

Refleksjoner og reaksjoner:

- Hvor stor må enheten være før vi kan feire nattverd sammen? Er vi ikke snart nær nok?
- Nei. Den katolske kirke mener at Gud også er tilstede i andre kirkers nattverd, samtidig vil det å feire nattverd sammen være uærlig, å feire et fellesskap som ikke er der.
- Vi anerkjenner jo hverandres dåp. Kanskje vi kan si opp nattverdsfellesskapet som den tradisjonelle måten å vise uenighet på?
- Kan det finnes andre veier inn til temaer som har skilt oss?
- Kanskje det er like viktig å se på det historiske, utviklingen av tenkningen, - ikke bare på de teologiske skillene. Både Den norske kirke og Den katolske kirke er produkter av "historiens skjeve gang".
- Forskjellene må ikke bagatelliseres, samtidig må det vises hvor fundamentalt det vi har felles faktisk er. Paven er ikke bare den øverste i en embedsstruktur, han er også en kristen leder som har betydning ut over Den katolske kirke.
- Dette handler også om kirkenes embetssyn og syn på seg selv. Den norske kirke er innvevd i den norske stat, og dette farger embetssynet.
- Den norske kirke er nå opptatt av dåp (jf. Kirkemøtet, dåpsopplæringsplan). Dnk har en selvforståelse som folkekirke, som samsvarer med dåpen, mens nattverd er for de som er aktive. Kanskje kirkene kunne møtes på grunnlag av gjensidig anerkjennelse av dåpen?
- DnK har knyttet nattverden til en pietistisk frelsesforståelse, og trenger fellesskapet med Den katolske kirke blant annet for å øke forståelsen av nattverden som fellesskap, og bort fra det psykologiske eller individ-orienterte tenkningen om nattverd.

SAK 11/02 TEMA FOR NESTE MØTE

I forlengelsen av samtalen ble tema for neste møte:

- Hva er det kristne livet?
- Hvilken spiritualitet fødes av Joint Declaration?

20.12.02 BSA